

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

1.Bf.321/2023/24.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. év június hó 11. napján megtartott nyilvános ülés alapján kihirdette a következő

v é g z é s t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 9.B.38/2020/333. számú ítéletét Terhelt1 I.r., Terhelt2 II.r., Terhelt7 VII.r., Terhelt8 VIII.r., Terhelt9 IX.r., Terhelt10 X.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlott tekintetében hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül a Kúriához címzett, de a Fővárosi Ítéltáblán benyújtandó fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s:

[1] A Balassagyarmati Törvényszék a 2023. április 20. napján kihirdetett 9.B.38/2020/333. számú ítéletével

[2] Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki részben tettesként, részben társtettesként, részben pedig közvetett tettesként, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettségében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont]; bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettségében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont]; bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettségében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]; és folytatólagosan, közvetett tettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §].

[3] Ezért a törvényszék Terhelt1 I. r. vádlottat halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre, 400 napi tétel pénzbüntetésre és 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. Az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a pénzbüntetés egy napi tétel összegét 25.000.- forintban határozta meg, egyúttal rendelkezett a szabadságvesztés végrehajtásának 5 év próbaidőre történő felfüggesztéséről. Valamint rendelkezett a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjáról, és az összesen 10.000.000.- forint a pénzbüntetés meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

[4] Terhelt2 II. r. vádlott bűnösségét részben közvetett tettesként, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] mondta ki.

[5] Ezért a törvényszék Terhelt2 II.r. vádlottat 2 év szabadságvesztésre, 400 napi tétel pénzbüntetésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 20.000,- forintban határozta meg. Egyúttal rendelkezett a szabadságvesztés végrehajtásának 5 év próbaidőre történő felfüggesztéséről, valamint a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjáról, és 8.000.000,- forint pénzbüntetés meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

[6] Terhelt7 VII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], ezért őt a bíróság 1 év próbaidőre próbára bocsátotta.

[7] Terhelt8 VIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki üzletszerűen, társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont]; üzletszerűen, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont]; üzletszerűen, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont]; társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]; és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis-magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §].

[8] Ezért Terhelt8 VIII.r. vádlottat a bíróság halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, annak végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette, továbbá rendelkezett a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjáról.

[9] Terhelt9 IX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki üzletszerűen, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont].

[10] Ezért Terhelt9 IX.r. vádlottat a törvényszék halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre, 400 napi tétel pénzbüntetésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 10.000,- forintban határozta meg, a szabadságvesztés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette. Továbbá rendelkezett a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjáról, és a 4.000.000,- forint pénzbüntetés meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

[11] Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r., Terhelt12 XIII.r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], ezért őket a törvényszék 1-1 év próbaidőre próbára bocsátotta.

[12] Rendelkezett továbbá a nyomozás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a bírói letétként kezelt összesen 85.203.888,- forint átutalásáról a Nemzeti Adó- és Vámhivatal befizetési számlájára.

[13] Az eljárás során lefoglalt 100.000.000,- forint összegből 89.000.000,- forintot Terhelt1 I.r. vádlottnak rendelte kiadni, míg a fennmaradó 11.000.000,- forintot a kiszabott pénzbüntetés, és bűnügyi költség megfizetésére biztosítékként visszatartotta.

[14] Ezenkívül részben külön-külön, részben egyetemlegesen kötelezte a bűnösnek kimondott vádlottakat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[15] A kihirdetett ítélettel szemben az ügyész Terhelt1 I.r., Terhelt2 II.r., Terhelt8 VIII.r., Terhelt9 IX.r., Terhelt10 X.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlott terhére büntetésük súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést. Az ügyész Terhelt7 VII. r. vádlott tekintetében az ügydöntő határozatot tudomásul vette.

[16] A tárgyaláson jelenlévő ügyész:

- a. Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása, valamint 718.479,- forint erejéig vagyonek Kobzás elrendelése érdekében,
- b. Terhelt2 II. r. vádlott és Terhelt9 IX. r. vádlott vonatkozásában végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása végett,
- c. Terhelt8 VIII. r. vádlottat érintően a szabadságvesztés próbaidejének megemelése és pénzbüntetés kiszabása céljából,
- d. Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottak tekintetében próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés és foglalkozástól eltiltás kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

[17] A védelem részéről:

[18] Terhelt1 I.r. vádlott, és védője, valamint Terhelt2 II.r. vádlott védője, és Terhelt8 VIII.r. vádlott és védője az ítélet valamennyi rendelkezése és az indokolás ellen, elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentés, harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében,

[19] Terhelt10 X.r. vádlott védője az ítélet valamennyi rendelkezése és az indokolás ellen, elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentés végett,

[20] Terhelt2 II.r. vádlott elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetése enyhítése érdekében,

[21] Terhelt7 VII.r. vádlott felmentése végett,

[22] tanú29 Tibor IX.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlott felmentésük végett, míg védőjük jogi és ténybeli okból az ítélet valamennyi rendelkezése és az indokolás ellen jelentettek be fellebbezést.

[23] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.322/2020/23. számú átiratában az ügyészi fellebbezést Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében módosított tartalommal - az ítélet hatályon kívül helyezése érdekében -, míg a többi vádlott tekintetében változatlan okból tartotta fenn.

[24] Az ügyészi álláspont szerint Terhelt2 II. r. vádlott javára bejelentett fellebbezések eltérő okból, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezően alaposak, az egyéb védelmi fellebbezéseket alaptalanok.

[25] Kifejtette, hogy a tanács elnöke az ügy tárgyalását a Balassagyarmati Törvényszéken előkészítő üléssel kezdte meg, melyet egyesbíróként tartott meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ezen eljárása törvényes volt, figyelemmel arra, hogy az előkészítő ülés megtartásakor hatályos, a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet 45. §-a kifejezetten előírta, hogy az elsőfokú bíróság tanácsa helyett egyesbíróként a tanács elnöke jár el. Miután a Kormányrendelet hatályát veszítette, az elsőfokú bíróság a Be. 13. § (3) bekezdésében írtaknak megfelelően mindvégig változatlan összetételű, három hivatásos – köztük egy gazdasági ügyszakos – bíróból álló tanácsban járt el, így a bíróság összetétele az elsőfokú eljárás során törvényes volt.

[26] Az egyesítés törvényessége tekintetében utalt a Be. 146. § (1) bekezdésére és a Be. 20.§ (2) bekezdésére is, továbbá a vádiratok közötti személyi és tárgyi összefüggésre is, amelyek megalapozták az ügyek egyesítését.

[27] Az ügyészség átiratában kifejtette, hogy Terhelt1 I. r. vádlott ismételt, a Be. 430. § (1) bekezdésben írt joga szerinti a tárgyaláshoz való jogáról lemondása kapcsán a Be. 609. §-a szerinti relatív eljárási szabálysértést észlelt, amikoris a törvényszék ezzel kapcsolatosan újabb végzést nem hozott, hanem a távollétet „hallgatólagosan” tudomásul vette. Utalva a Kúria Bfv.274/2021/14. számú határozatára kiemelte, hogy ezen szabálysértésnek az eljárás lefolytatására, és a büntetőjogi főkérdésekre vonatkozóan lényeges kihatása nem volt.

[28] A tanácsvezető bíró elfogulatlansága kapcsán utalt a Balassagyarmati Törvényszék 24.Bpk.59/202/2. számú döntésére és a BH2012.147. számú határozatra is.

[29] Ügyvéd1 ügyvéd kizárása kapcsán kifejtette, hogy a titkos adatszerzési eljárás a Be. 43. § (1) bekezdés a)-h) pontjaiban taxatív meghatározott kizárási okok egyikét sem alapozza meg, így VI. r. vádlott tekintetében a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt, abszolút hatályú eljárási szabálysértés nem valósult meg.

[30] A fellebbviteli ügyészség ugyanakkor Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában feltétlen, a másodfokú eljárásban nem orvosolható eljárási szabálysértést észlelt, mivel Ügyvéd2 a II.r vádlott védelmét megelőzően tanú56 tanú jogi képviselőjében is eljár az eljárás során, amely a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja alapján figyelemmel a Be. 59.§ (1) bekezdés i) pontjára is, kizárási ok.

[31] Hangsúlyozta, hogy a Be. 44.§ a) pontja, a Be. 425.§ (3) bekezdése, a Be. 499. § (5) bekezdésében foglaltak alapján Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében az előkészítő ülésen

védőnek jelen kellett volna lennie, azonban a bíróság az előkészítő ülést a II.r. vádlott törvényes védelme nélkül tartotta meg.

[32] Ezzel pedig a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértés valósult meg, aminek kötelező - mérlegelést nem tűrő - jogkövetkezménye Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezése és az eljáró bíróság új eljárás lefolytatására való utasítása, amely a fennmaradó vádlottak vonatkozásában az ítélet érdemi felülbírálatát nem érinti.

[33] Az ügyészség kiemelte, hogy a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés törvényes volt, a bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékokat megvizsgálta, hibátlan és teljes tényállást állapított meg, amely megalapozott és felülbírálatra alkalmas.

[34] Utalt arra, hogy a személyi rész hiányos, mivel Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében nem tartalmazza a korábbi, releváns és a jelenlegi bűnügyi nyilvántartási adatokban is szereplő büntetését, mely a terhelttel szembeni büntetés kiszabása kapcsán is döntő jelentőséggel bír. Az ítélet [8] pontját a közhiteles nyilvántartás adatai alapján azzal indítványozta kiegészíteni, hogy Terhelt1 I. r. vádlottat a Salgótarjáni Városi Bíróság a 2012. október 19. napján meghozott 5.B.180/2011/47. sorszámú – és a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.BF.45/2013/3. számú határozata folytán – 2013. október 2. napján jogerős ítéletével adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt 1 év 8 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. Utalt arra, hogy a marasztaló első- és másodfokú határozatok a 64010-22/2016. bü. számú nyomozati iratok 10. kötet 275-310. oldal között is fellelhetők.

[35] Előadta, hogy a törvényszék indokolási kötelezettségének eleget tett, az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett Terhelt1 I. r., Terhelt8 VIII. r., Terhelt9 IX. r., Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottak bűnösségére, a bűncselekmények minősítése az anyagi jogi szabályoknak megfelel.

[36] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság részben hiányosan tárta fel, és az általa számba vett súlyosító és enyhítő körülményeket tévesen értékelte a vádlottakkal szembeni büntetéskiszabás során. A büntetéskiszabási körülményeket pontosítani kell Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében súlyosító körülményként kell figyelembe venni a hamis magánokirat felhasználása tekintetében a folytatólagosságot, valamint külön nyomatékkal azt a tényt, hogy a jelen eljárásban terhére rótt bűncselekményeket ugyancsak költségvetést károsító bűncselekmény miatt kiszabott, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés hatálya alatt valósította meg. I. r. vádlott tekintetében enyhítő hatást kell tulajdonítani annak, hogy az okozott vagyoni hátrány a minősítést megalapozó alsó határhoz közeli (56. számú BKv. III/3. pontja).

[37] Kifogásolta, hogy az időmúlást az elsőfokú bíróság kizárólag Terhelt7 VII. r. vádlott tekintetében nevesítette, azonban az valamennyi vádlottnál enyhítő hatással bír. A költségvetést károsító bűncselekmények elszaporodottsága valamennyi terhelt tekintetében figyelembe veendő. Terhelt9 IX. r. vádlott vonatkozásában a büntetett előéletét, és a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés hatálya alatti elkövetést, míg Terhelt11 XI. és Terhelt12 XII. r. vádlottak tekintetében a büntetlen előéletet is értékelni kell.

[38] Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság Terhelt1 I. r. és Terhelt9 IX. r. vádlottakat egyaránt próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetéssel sújtotta, holott a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint I.r. és IX. r. vádlottak a jelen eljárásban terhükre rótt

bűncselekményeket próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés hatálya alatt valósították meg. Kifejtette, hogy a Bv. tv. 28. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a kérdéses felfüggesztett szabadságvesztés büntetések elrendelésének – mivel azok elévültek – nincs helye. Ugyanakkor a bírói gyakorlat következetes abban, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajthatóságának elévülése kizárja, hogy a bíróság a felfüggesztés próbaideje alatt elkövetett cselekmény miatt a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelje. A próbaidő alatt elkövetett cselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása azonban nem függeszthető fel (BH2007.147.). Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a Btk. 98. § (3) bekezdése értelmében újabb bűncselekmény elkövetése esetén a mentesítés nem terjed ki azokra a büntetőjogi következményekre, amelyeket e törvény a korábbi elítéléshez fűz. A Btk. 86. § (1) bekezdése éppen ilyen jogkövetkezményt rögzít, miszerint a szabadságvesztés végrehajtása nem függeszthető fel azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés végrehajtásának próbaideje alatt követte el. Az ítélet [242] pontjában írt, a Btk. 97. § (2) bekezdés 1. mondatára alapított érvelés hangsúlyozottan nem foghat helyt Terhelt1 I. r. vádlott esetében, hiszen korábbi felfüggesztett szabadságvesztés büntetését a bünyügyi nyilvántartás adatai jelenleg is tartalmazzák, abból törlésre nem került. Mindezek alapján az I. és IX. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztése álláspontja szerint anyagi jogszabályt sért.

[39] Kitért arra is, hogy Terhelt1 I. r. vádlottal szemben a Btk. 396. § (8) bekezdésére alapítottan a büntetés korlátlan enyhítésének nincs helye, figyelemmel arra, hogy a terhelt az ügyben történt vádemelésig csupán részben térítette meg az okozott vagyoni hátrányt.

[40] A fentiek szerint pontosított bűnösségi körülmények alapján az ügyészség álláspontja szerint Terhelt1 I. r. és Terhelt9 IX. r. vádlottakkal szemben megemelt tartamú, tényleges szabadságelvonással járó szabadságvesztés büntetés, valamint az ehhez igazodó tartamú közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása, Terhelt8 VIII. r. vádlott tekintetében a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaidejének megemelése, és pénzbüntetés kiszabása, míg Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottakkal szemben próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés, valamint a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmas a büntetési célok elérésére.

[41] Utalt arra, hogy az elsőfokú ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát rendelkezői törvényesek azzal, hogy az indokolt ügyészi fellebbezésben írt érvelés alapján Terhelt1 I. r. vádlottal szemben a vagyoni hátrányból meg nem térített 718.479,- forintra vagyoneklobzást kell rendelni, Terhelt8 VIII. r. vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabása esetén e terhelt vonatkozásában is rendelkezni kell a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztésről, míg X-XII. r. vádlottak tekintetében a célzott súlyosítás esetén a Btk. 38. § (2) bekezdése alapján a terheltek feltételes szabadságra bocsátásáról is határozni szükséges.

[42] Rögzítette, hogy Terhelt10 X. r. vádlott lakcíme helyesen Cím14

[43] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék 9.B.38/2020/333. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg:

[44] Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében az elsőfokú ítéletet a Be. 608. § (1) bekezdésének d) pontja alapján helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására, Terhelt1 I. r. és Terhelt9 IX. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztést lényeges tartamban súlyosítsa, mellőzze a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó ítéleti rendelkezést és a Btk. 61. § (1) bekezdése és 62. § (1) bekezdése alapján I.r. és IX. r. vádlottakat tiltsa el a közügyek gyakorlásától, Terhelt8 VIII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést oly módon súlyosítsa, hogy a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét emelje fel, egyúttal VIII. r. vádlottat a Btk.

50. § (2) bekezdése alapján ítélje pénzbüntetésre is, Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottakkal szemben – a próbára bocsátás mellőzésével – a Btk. 34. §-a alapján szabjon ki határozott ideig tartó szabadságvesztés büntetést, melynek végrehajtási fokozatát a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtönben határozza meg, egyúttal a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtását a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdései alapján próbaidőre függessze fel, továbbá X-XII. r. vádlottakat a Btk. 52. § (1) bekezdésének a) pontja és 54. § a) pontja alapján határozott ideig tiltsa el a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól, az elsőfokú ítélet járulékos rendelkezéseit a kifejtettek szerint változtassa meg és egészítse ki, X. r. vádlott személyes adatait pontosítsa, egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[45] Terhelt1 I. r. és Terhelt8 VIII. r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolásában fellebbezését fenntartotta azzal, hogy az elsődleges kérelme az abszolút eljárási szabálysértés okán az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányul.

[46] Fellebbezése indoklásaként előadta, hogy a Balassagyarmati Törvényszék 2020. június 16., 17., 18. napján tartott előkészítő ülésén az elsőfokú bíróság egyesbíróként járt el, amely álláspontja szerint nem törvényes, ugyanis a hármas tanács helyett egyesbírói eljárást engedélyező 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet alapján 2020. június 17. napján hatályát veszttette. Utalt arra, hogy a Kivezető tv. 219. § (2) bekezdése értelmében, ha a veszélyhelyzet idején tanács helyett a bíróság az eljárást egyesbíróként folytatta, de nem fejezte be, a tárgyalásokat tanácsban, a tárgyalás megismétlésével kell folytatni. Így a veszélyhelyzet megszűnése után megtartott előkészítő ülésen - 2020. június 18. napján - az elsőfokú bíróság tanács helyett egyesbíróként nem járhatott volna el. Álláspontja szerint a bíróság tanácsának kellett volna eljárnia és meg kellett volna ismételnie az egyesbíróként lefolytatott előkészítő ülést. A védői érvelés szerint a fenti rendelkezésekre, az Alaptörvény XXVIII. cikkére, a Btk. 396.§ (4) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, a Be. 13.§ (1) és (3) bekezdésében foglaltak alapján a tanács nem törvényes megalakítása és a kizárt védő okán az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása indokolt.

[47] Terhelt2 II.r. vádlott védője fellebbezésében elsődlegesen védence bűncselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottság hiányában történő felmentéséért, harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítése céljából jelentett be fellebbezést.

[48] Írásban benyújtott fellebbezés indokolásában fellebbezését módosított tartalommal tartotta fenn, és indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjára figyelemmel, abszolút eljárási szabálysértés okán az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[49] A védő fellebbezése indoklásaként az eljárási szabálysértés körében előadta, hogy tanú56 tanút segítő Ügyvéd2 ügyvéd 2017. április 13. napja óta Terhelt1 védője volt a becsatolt meghatalmazása szerint, továbbá 2017. április 21. napja óta Terhelt2 meghatalmazott védője is lett. Megjegyezte, hogy Ügyvéd3 – Terhelt1 védője – tanú27 tanú ügyében is eljár, valamint korábban a NAV Bűnügyi Igazgatóság, mint nyomozó hatóság tagja volt, így álláspontja szerint ez is kizárási okot valósított meg.

[50] Kifejtette, hogy az alapügyben a II. r. vádlott érdekében eljáró Ügyvéd2 védő a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja alapján kizárt volt az eljárásból, így a II. r. vádlott kötelező védelme nem volt biztosított, amellyel a bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést

eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértést vétett. Utalt arra, hogy Ügyvéd2 védő esetében a kizárás terjedelme kiterjed a többi vádlottakra is, mivel az ügyben Ügyvéd2 más vádlottak védője is volt.

[51] Terhelt7 VII.r. vádlott védője írásban indokolt fellebbezésében elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában védence felmentésére, míg harmadlagosan abszolút jogszabálysértésre tekintettel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésre tett indítványt.

[52] Jogorvoslati nyilatkozata indokolásában hivatkozott az előkészítő ülés szabálytalanságára, miszerint a 74/2020. Kormányrendelet értelmében a 2020. október 18-ai tanácsülésen már nem járhatott volna el egyesbíró. Hivatkozott arra is, hogy a Terhelt2tal szembeni jogsérelem következményei kihatnak védencére a 6. vádpontban foglalt érintettsége miatt.

[53] Kifogásolta továbbá, hogy a törvényszék nem vizsgálta a védelem szerint releváns, így a cég megszerzésekor fennálló körülményeket, amelyek nélkül nem vonható le kétséget kizáró következtetés a védence bűnösségére. A társaság jelenleg is tartó folyamatos működésére is figyelemmel hiányolta, hogy a bíróság nem hallgatta meg tanúként a társaság könyvelőjét és a pénzügyi vezetőjét. Sérelmezte, hogy a társaság tényleges működése sem került feltárára. Kifejtette, hogy a közokirat-hamisítás a cégeljárás esetében csak egyenes szándékkal valósítható meg, így álláspontja szerint a törvényszéknek tisztáznia kellett volna, hogy az üzletrész megszerzésekor a VII.r. vádlott nem akarata ellenére szerezte meg a cég27. üzletrészét, azonban sem egyéb érdekelt24, sem az ügyvéd, sem a könyvelő nem került meghallgatásra, így a közokirat-hamisítás nem került bizonyításra.

[54] Terhelt10 X.r. vádlott védője fellebbezésében elsődlegesen felmentésért, másodsorban az elsőfokú bíróság ítéletének vádlott javára történő jelentős enyhítésért, harmadlagosan elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

[55] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság számos eljárási szabálysértést követett el, azonban a X. r. vádlott vonatkozásában az ügy másodfokú tárgyalásának abszolút jellegű akadálya nincs.

[56] A védő fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy a tényállás megalapozatlan, mellyel kapcsolatban az ítélet [53] bekezdését vitatta. Kifejtette, hogy az [53] bekezdésben említett megállapítás a cég70 és a cég68 között jött létre 2013. november 28. napján, így a bíróság tényállása iratellenes, mivel a X.r. vádlott csak ezen megállapodás megkötése után lett az ügyvezetője a cég77 Kft-nek, nevezetesen 2013. december 17. napjától, így a X. r. vádlott nem kötött megállapodást a cég70-vel, azt még a jogelődje kötötte.

[57] Utalt arra, hogy a „Szolgáltatási megállapodás” 2. pontjában szó sincs Terhelt1ről. Álláspontja szerint téves, iratellenes tényállás megállapítás okán a tényállás megváltoztatása és kiegészítése indokolt az iratnak megfelelően. Kiegészíteni indítványozta a tényállást azzal, miszerint ezen megállapodást Terhelt1 és tanú38 tárgyalta le és kötötte, és tanú38 akkor a cég68 meghatalmazott képviselője volt. Ugyanis a megállapodás 2013. november 28. napján való aláírásakor a cég68 tulajdonosa és ügyvezetője tanú38 édesanyja, tanú57 volt.

[58] Előadta, hogy a gazdasági tevékenység egészében megvalósult, mivel elkészültek a plakátok és a szórólapok, azok terjesztése megtörtént, hangfelvételek készültek promóciós anyagokhoz, médiafigyelés történt, a megrendelő cég logójával díszített ajándék és használati

tárgyak elkészültek, amelyek még az elsőfokú bíróság tárgyalásán a X. r. vádlott által átadásra kerültek a bíróság részére. Utalt rá, hogy az ügyészség által sem vitatottan a Nógrád Megyei Napilapban 2014. március 1. napjától 2014. március 31. napjáig a reklámhirdetések is megjelentek. Tehát a cég68 teljesítette a megállapodásban vállaltakat, így a számlakiállítás a hatályos adótörvények szerint kötelessége is volt.

[59] Rögzítette, hogy az ítélet [53] pont harmadik mondatához képest ezen tényállási mondat valóságtartalma esetén sem igazolja a X. r. vádlott bűnsegédi magatartását, hiszen egyrészt ez egy – csak és kizárólag a cég70 érdekkörében felmerülő – adójogi kérdés és nem büntetőjogi kategória, másrészt a X. r. vádlott tudattartalma nem fogta át azon adójogi kérdést, hogy milyen szolgáltatás szolgálja a cég70 bevételeinek elérését és milyen szolgáltatás nem, mire van szüksége a cég70-nek és mire nem.

[60] Érvelése szerint a X. r. vádlott a megállapodás és teljesítés alapján adójogilag köteles volt gondoskodni számlakiállításról – a számlát sem ő töltötte ki, csak aláírta azt – a cég68 által teljesített szolgáltatásról, függetlenül attól, hogy arra szüksége volt-e a cég70-nek, vagy sem. Kifejtette, hogy ha a X. r. vádlott nem gondoskodott volna számlakiállításról a megállapodás szerint teljesített szolgáltatásról, elmarasztható lenne a számlakiállítás elmulasztása miatt.

[61] Kiemelte, hogy a X.r. vádlottnak nem feladata a cég70 és terhelt15 gazdasági kapcsolatának és érdekeinek a vizsgálata, elemzése, értékelése, így annak elemzése, hogy a cég68 által elvégzett szolgáltatás adójogi szempontból kinek a bevételeinek az elérését szolgálják. Az ítélet [53] pontja ötödik mondata kapcsán utalt arra, hogy nem kell keresni a gazdasági kapcsolatot a cég76. és a cég68 között, mivel az ügynek nem tárgya a cég76. Egyebekben tanú38 tanú igazolta és vallotta, hogy volt megállapodás a cég76. és a cég68 között.

[62] Az ítélet [53] bekezdésének utolsó mondata kapcsán a tényállás kiegészítendőnek tartotta azzal, hogy melyik adóbevallásra gondol az elsőfokú bíróság, valamint azzal is, hogy a X. r. vádlott a cégtörténet tanúsága szerint 2014. március 13. napjáig volt ügyvezetője a cég77 Kft-nek, így az ő terhére nem róható az ügyvezetői pozíciója megszűnését több, mint egy hónappal követő áfa bevallás tartalma. Rögzítette, hogy a fenti korrekciókkal elvégzett és eltérő tényállást eredményező, ügyiratokon alapuló javítás után az eltérő tényállás alapján a X. r. vádlott esetében felmentő ítélet meghozatalának van helye.

[63] Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet [193]-[194] pontjaiban kifejtett bizonyíték értékelés megfoghatatlan, értékelhetetlen, mert olyannyira általános, olyannyira nem tartalmaz érdemi és konkrét adatot, nem nevezi meg a tanúkat, nem vizsgálja a tudattartamot.

[64] A minősítés kapcsán utalt arra, hogy álláspontja szerint a törvényszék adós maradt azzal, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvény helyett miért a bűncselekmény elkövetésekor hatályos törvényt alkalmazta. Kifejtette, hogy a cselekménnyel okozott vagyoni hátrány mértéke a bűncselekménynek minősülő törvényi minimum összegéhez közelítő értéke, a cselekmény alapeseti értékelése mind enyhébb megítélést jelent, azzal együtt, hogy az üzletszerűség a X. r. vádlott esetében fel sem merül.

[65] Végül a büntetés kiszabása körében kiemelte, hogy a bűncselekmény tárgyi súlya miatt kiszabható büntetés a legenyhébb szankció alkalmazását is lehetővé teszi. Utalt arra, hogy súlyosabb büntetést sem a 10 éves időmúlás, a bűncselekmény tárgyi súlya, a minimumhoz közelítő elkövetési érték, a vagyoni hátrány megtérülése, a X.r. vádlott büntetlen előélete, rendezett családi viszonyai sem indokolnak.

[66] Terhelt9 IX.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlottak védője fellebbezését a Be. 584. § (6) bekezdés ellenére írásban nem indokolta.

[67] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.322/2020/34. számú átiratában a védői fellebbezésekre figyelemmel korábbi indítványát módosította. Ebben már valamennyi vádlott terhére kizárólag a büntetésük súlyosítása érdekében tartotta fenn fellebbezését.

[68] Indítványa módosításaként - figyelemmel az I.r. és a VIII.r. vádlottak védője által előterjesztett fellebbezés indokolásra is - előadta, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet valóban csak 2020. június 17. napjáig volt hatályos, miután a rendelet hatályát veszítette, 2020. június 18. napján a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (továbbiakban: Kivezető tv.) lépett hatályba, ami nem tartalmazott olyan rendelkezést, mely alapján a bíróság tanácsa helyett a tanács elnöke járhatott volna el egyesbíróként. Rögzítette ismét, hogy jelen ügy részben gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt van folyamatban, amire a Be. 13. § (3) bekezdése háromtagú, speciális összetételű tanács eljárást írja elő. Mindezek alapján egyetértett a védői állásponttal abban, hogy az elsőfokú bíróság 2020. június 18. napján nem járhatott volna el egyesbíróként a Terhelt2 II. r. és Terhelt7 VII. r. vádlottak vonatkozásában megtartott előkészítő ülésen, mivel az nem volt törvényesen megalakítva. Utalt arra, hogy mivel a Terhelt2 II. r. és Terhelt7 VII. r. vádlottak nem tettek bűnösséget beismerő nyilatkozatot, így a bíróság tárgyalásra tért át, és onnantól kezdve a tárgyalásokat már a speciális összetételű tanácsban szabályosan eljárva tartotta meg.

[69] Érvelése szerint a fenti Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjának I. fordulata szerinti abszolút eljárási szabálysértés kizárólag a 2020. június 18. napján kihallgatott Terhelt2 II. r. és Terhelt7 VII. r. vádlottak vonatkozásában vizsgálándó, a fennmaradó vádlottak tekintetében nem. Ekörben hivatkozott a BH2018.138., BH.2019.266, BH.2015.59. számú eseti döntésekre, melyek alapján az a következtetés vonható le, hogy egy hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés sem vonja maga után azt, hogy az ügydöntő határozatot valamennyi vádlott vonatkozásában szükségképpen hatályon kívül kell helyezni, vizsgálni kell, hogy az eljárási szabálysértés mely vádlottakra hatott ki ténylegesen. Nyomatékosította azt, hogy amennyiben az abszolút eljárási szabálysértés a bizonyítást akár egyetlen tárgyalási napon belül részlegesen, vagy különösen több tárgyalási nap esetén egyetlen tárgyalási napon érintette, ez a megelőzően törvényesen lefolytatott bizonyítás törvényességét utólag nem befolyásolja. Rögzítette, hogy a másodfokú felülbírálattal érintett I. r., valamint VIII-XII. r. vádlottakat érintően semmilyen jelentősége nincs annak, hogy a bíróság később – a Be. 499. § (7) bekezdése szerinti, II. és VII. r. vádlottakra vonatkozóan külön – megtartott előkészítő ülésen nem volt törvényesen megalakítva. Utalt arra, hogy a vádlott-társak és védőik esetében a törvény az előkészítő ülésen a jelenlétet csupán lehetővé, de nem kötelezővé teszi, az esetlegesen megvalósuló szabálysértésnek valójában nincs érdemi kihatása a terhelt személyére nézve.

[70] Kifejtette, hogy a II.r. és a VII.r. vádlottak vonatkozásában azt is vizsgálni kell, hogy amennyiben az előkészítő ülésen tekintetében merül fel szabálysértés (kizárt védő), azonban a bíróság nem a szabálysértéssel érintett tárgyaláson dönt, akkor hatályon kívül kell-e helyezni az ítéletet. Ekörben utalt a BH.2021.98., a Kúria Bfv.843/2021/12. számú határozatára is. Hangsúlyozta, hogy a legfőbb bírói fórum e körben kifejtette, hogy amennyiben az elbíráláskor még a törvénnyel szemben megalakított bíróság összetétele az azt követően hatályba lépett törvény rendelkezéseinek megfelel, úgy valójában nincs olyan hiba, amit ki kellene küszöbölni, hiszen ebben az esetben a kiküszöbölés (ami a hatályon kívül helyezés

lenne) azt jelentené, hogy ugyanolyan eljáráshoz vezetne, mivel az új, megismételt eljárásban értelemszerűen már a hatályos törvény szabályait kell alkalmazni. Vagyis ebben az esetben a kiküszöbölés valójában egy olyan hatályon kívül helyezést eredményezne, ami semmibe vezető. Utalt arra, hogy a Be. 633.§ (2) bekezdése alapján a megismételt eljárásban előkészítő ülés tartásának nincs helye. Ezért az esetleges hatályon kívül helyezés folytán éppen az eljárási szabálysértéssel érintett előkészítő ülés immár szabályos megtartására nem kerülhet sor.

[71] Hivatkozva az Alaptörvény 28. cikkére, XXVIII. cikkének (1) bekezdésére, a Be. preambuluma rögzítette, hogy a büntetőügy észszerű határidőn belüli befejezését az segíti elő, ha az elsőfokú eljárásban tartott előkészítő ülésen történt, a megismételt eljárásban ténylegesen nem orvosolható eljárási szabálysértés a tárgyaláson lefolytatott bizonyításvétel útján meghozott ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséhez nem vezet. Az I.r. és a VIII.r. vádlottak védőjének fellebbezésében foglalt, a Kivezető tv. 219.§ (2) bekezdése szerinti előkészítő ülés megismétlése kapcsán kifejtette, hogy a tárgyalásokat kell megismételni, nem pedig az előkészítő üléseket. (Be. 425.§, BH2020.172.)

[72] Erre figyelemmel Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú ügyészi indítványt akként módosította, hogy a II. r. vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést eredeti irányának megfelelően, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása érdekében tartotta fenn.

[73] A nyilvános ülésen nem jelent meg Terhelt2 II.r., Terhelt7 VII.r., Terhelt8 VIII.r., Terhelt10 X.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlott, távolmaradásuk a nyilvános ülés megtartásának nem volt akadálya.

[74] A jelen lévő Terhelt1 I.r. vádlott személyi körülményei körében előadta, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala óta pánikbetegsége felerősödött, így ennek kezelésére 6 hetes kórházi kezelés vár rá. Valamint, hogy a cég210gal kötött szerződése értelmében 2024 nyarán újra „egyéb39” című műsor forgatása lesz, mely munkájáért – nézettségétől függően – 1-1,5 millió forint díjazásban fog részesülni. Az ügygel kapcsolatban nem kívánt nyilatkozni.

[75] A szintén jelenlévő Terhelt9 IX.r. vádlott a nyilvános ülésen elmondta, hogy személyi körülményeiben változás nem történt.

[76] Az ügyész perbeszédében a 23. átiratában foglalt fellebbezését a 34. számú módosításokkal tartotta fenn. Hangsúlyozta, hogy a fellebbezések tartalmára figyelemmel a másodfokú felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörű.

[77] Az eljárási szabályok betartásának vizsgálatát azzal kezdte, hogy a 2020. június 18. napján tartott előkészítő ülésen a törvényszék valóban több eljárási szabályt szegett. Egyrészt Terhelt2 II.r. vádlott védelmében Ügyvéd2 védő járt el, aki korábban tanú56 tanú segítője volt, így kizárt védőként tevékenykedett a bírósági szakban. Másrészt a 74/2020. (III.31) Kormányrendelet előző nap hatályát veszttette, így a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

[78] Az ügyész érvelése szerint azonban elsőként ezen szabályszegések hatókörének vizsgálatát kell lefolytatni. E körben hivatkozott a Kúria eseti döntésére, mely szerint a több terhelt ellen folyó eljárásban nincs helye az ítélet hatályon kívül helyezésének arra a terheltre vonatkozóan, akinek a cselekménye nem függ össze más terheltek cselekményével (BH2019.266.). Utalt a Be. 499. § (7) bekezdésére, mely alapján a törvényszék helyesen külön-külön idézte az egyes előkészítő ülés napjaira a vádlottakat. Hangsúlyozta, hogy a 2020. június 16-ai, és 17-ei napokon a Rendelet felhatalmazása alapján az elsőfokú bíróság a törvénynek megfelelően járt el egyesbíróként, így az I.r., és VIII.r.-XII.r. vádlottakra nézve nincs jelentősége annak, hogy a 2020. június 18-ai napon a bíróság nem volt törvényesen megalakítva (BH2018.138.). Álláspontja szerint ez nem befolyásolja az a tény sem, hogy I.r. vádlott jelen volt, mivel a Be. 499. § (6) bekezdése alapján nem volt kötelező a jelenléte. Az ügyész fenntartotta, és megismételte azon nézőpontját, hogy a kizárt védő eljárása kizárólag II.r. vádlott vonatkozásában vizsgálható. Mindezek alapján arra jutott, hogy csak az adott napon kihallgatott II.r., és VII.r. vádlottakat érinti az eljárási szabályszegés, mivel azonban a tárgyaláson a törvényszék már revidálta eredeti állapotát, így nem szükséges a hatályon kívül helyezés egyik vádlott esetében is. Ennek oka, hogy ezen vádlottaknak nem az előkészítő ülésen bűnösségre beismerő vallomás a felelősségük megállapításának az alapja.

[79] Kitért Ügyvéd4, és Ügyvéd5 védők fellebbezésének írásbeli indokaiban példaként felhozott döntésekre, álláspontja szerint azonban a Kúria Bfv.438/2018. számú határozatában más volt a jogi alaphelyzet, mivel ott fiatalok ügyében az előkészítő ülésen hozott ítéletet a bíróság, a Debreceni Ítéltábla hivatkozott ítéletében sem a tárgyaláson született ügydöntő határozat.

[80] Az ügyész leszögezte, hogy jelen ügyben valóban nem található precedens. Álláspontja szerint azonban jelen ügy párhuzamba állítható a Kúria Bfv.843/2021/12. számú határozatával, és a BH2021.98. számú döntésével. Ez alapján pedig nem indokolt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, mivel nincs olyan eljárási hiba, amit a megismétléssel ki lehetne küszöbölni. Ugyanis a Be. 633. § (2) bekezdése alapján az előkészítő ülést nem lehet megismételni, így a hatályon kívül helyezés semmibe vezető lenne.

[81] Utalt az Alaptörvény 28. cikkére az ítélezés időszerűségének fontossága kérdésében. Valamint példaként említette a Kúria Bfv.421/2020/7. számú döntését, mely szerint az előkészítő ülés elmaradása csupán relatív eljárási szabályszegés. Hangsúlyozta azt is, hogy az ügyészség nem tett mértékes indítványt, így II.r., és VII.r. vádlottat semmilyen hátrány nem érte az eljárási hibákkal lefolytatott előkészítő ülés miatt, beismerő vallomást pedig a tárgyaláson is bármikor tehettek volna. Mindezek alapján az ügyész álláspontja szerint az elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmas.

[82] Utalt rá, hogy a 23. számú átiratában a bűnügyek egyesítése, a tárgyalási jelenlétről lemondás (mely I.r. vádlott tekintetében relatív eljárási szabálysértés), az elfogultsági kifogás, és a leplezett eszköz jogszerűsége kapcsán kifejtett jogi álláspontját annak megismétlése nélkül, maradéktalanul fenntartja, a 34. számú átiratában foglaltakat pedig teljes egészében.

[83] Az ügyész szerint a törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, és mérlegeléssel hibátlan tényállást állapított meg. Az ítélet személyi része azonban hiányosan tartalmazza I.r. vádlott korábbi elítélését, melyet pótolni szükséges. Meglátása szerint a védelmi fellebbezést célzó fellebbezések a bizonyítékok felmérését támadják, mely eredményre nem vezethet. Mindezek alapján a vádlottak bűnösségének kimondása, és a cselekményük minősítése törvényes.

[84] Utalt rá, hogy a 23. számú írásbeli fellebbezésében az 1., és 6-10. tényállási pontokkal részletesen foglalkozott, melyet perbeszédében fenntartott. II.r. vádlottat illetően kifejtette, hogy a 2. vádpont vonatkozásában, az 1. pontban I.r. vádlottat érintő ügyészi indítványban foglaltakat fenntartja, a 3. vádpont (Malom utcai ingatlan felújítása) kapcsán

kiemelte, hogy II.r. vádlott az ÁFA befizetési kötelezettsége elkerülése érdekében cselekedett, és az áru el sem hagyta az ország területét. A 4. vádpont (a geszti ingatlan értékesítése) vonatkozásában az ügyész szerint a törvényszék helyesen értékelte, hogy a cég62 bevonásával II.r. vádlott célja az volt, hogy kevesebb személyi jövedelemadót fizessen. Az 5. vádpontnál pedig helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy II.r. vádlott jogosulatlanul vett igénybe a táppénzt, mivel csak látszólag állt munkajogviszonyban a cég64, a cég14, és a Cég62-vel.

[85] A büntetés kiszabása körében az ügyészség meglátása szerint a törvényszék részben hiányosan sorolta fel az enyhítő, és súlyosító körülményeket. Ugyanis az időmúlást csak VII.r. vádlottnál tüntette fel ítéletében, azonban az valamennyi vádlottnál figyelembe vehető. Súlyosít továbbá, hogy I.r. vádlott részben folytatólagosan, kitartó szándékkal, felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt követte el a bűncselekményeket. Ezt utóbbi IX.r. vádlott esteében is figyelembe kell venni. Továbbá I.r., és II.r. vádlottnál enyhítő körülmény, hogy az okozott vagyoni hátrány a minősítést megalapozó alsó határhoz közeli. Ezenkívül a költségvetést károsító bűncselekmények elszaporodottsága valamennyi vádlott esetében súlyosít. Továbbá enyhítő körülmény, hogy XI.r., és XII.r. vádlottak büntetlen előéletűek.

[86] Az ügyész álláspontja szerint I.r., és IX.r. vádlottak vonatkozásában anyagi jogszabálysértő az ismételten próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása velük szemben. E körben a 23. számú fellebbezésének 14. oldalának első bekezdését megismételte.

[87] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Balassagyarmati Törvényszék ítéletét változtassa meg, és Terhelt1 I. r., Terhelt2 II.r., és Terhelt9 IX. r. vádlottakkal szemben a kiszabott szabadságvesztés lényeges tartamban súlyosítsa, mellőze a végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó részt, és ítélje ehhez igazodó tartamú közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, Terhelt8 VIII. r. vádlott tekintetében a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaidejének megemelésre, és pénzbüntetés kiszabására, míg Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottakkal szemben próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, valamint a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmas a büntetési célok elérésére tett indítványt. A járulékos kérdésekben indítványait fenntartotta.

[88] Terhelt1 I.r., és Terhelt8 VIII.r. vádlott védője a nyilvános ülésen előadott perbeszédében elsőként arra tért ki, hogy nonszensznek tartja, hogy a fellebbviteli ügyész, mikor elsőként csupán egy eljárási szabályszegést észlelt - II.r. vádlott vonatkozásában - , akkor még az ítélet hatályon kívül helyezését kérte, majd a védői beadványra, mely alapján rögzíthető, hogy az előkészítő ülésen nem volt törvényesen megalakítva a bíróság, akkor már hirtelen megváltozott az ügyészség álláspontja, és egyik vádlott vonatkozásában sem látta szükségesnek az ítélet hatályon kívül helyezését. Hangsúlyozta, hogy mindkettő (a kizárt védő eljárása, és a bíróság törvénytelen összetétele) olyan abszolút eljárási szabálysértés, mely mérlegelést nem tűr.

[89] Kiemelte, hogy az előkészítő ülés három napra volt kitűzve, melyet a törvényszék közben csupán félbeszakított, majd az utolsó napon berekesztett. Utalt arra is, hogy Ügyvéd2 meghatalmazása Terhelt1 I.r. vádlott felé a mai napig él, ezt a 30. számú jegyzőkönyv 30. oldalának első mondata is igazolja, vagyis I.r., és II.r. vádlott vonatkozásában sem lett visszavonva az eljárásban kizárt védő meghatalmazása. Kitért arra is, hogy a törvényszék a veszélyhelyzet megszűnését követően a Kivezető törvény kötelező rendelkezéseinek sem tett eleget.

[90] Hangsúlyozta, hogy az előkészítő ülésen – az ügyészi állásponttal ellentétben – szűk körben ugyan, de történt bizonyítás: ugyanis I.r. vádlott 24 mondatot mondott, IX.r. vádlott 5 mondatot nyilatkozott, mellyel érintették a vádat, továbbá X.r. vádlott tárgyi bizonyítási eszközöket adott át, melyet az elsőfokú bíróság ítéletében konkrét bizonyítékként értékelt is.

[91] A védő szerint az eljárás időszerűsége nem élvez prioritást, mint alapjog, a törvényes bíróhoz, a tisztességes eljáráshoz, vagy a védőhöz való jogokhoz képest, melyek garanciális jogok. Ekként az időszerűség sürgetése nem szólhat a hatályon kívül helyezés ellen.

[92] A védő kitért arra is perbeszédében, hogy a 2022. szeptember 23-ai tárgyaláson (280. számú jegyzőkönyv) a törvényszék kizárólag azért, hogy tudjon tárgyalni, a IX.r. vádlott betegség miatti kimentését tévesen tárgyalási jelenlétről történő nyilatkozatnak vette, és végzésben engedélyezte is számára. Mindezt úgy, hogy IX.r. vádlott nem lett kioktatva a távolmaradás törvényi következményeire, valamint, hogy konkrét nyilatkozatot nem tett, és nem kötött kézbesítési megbízotti megbízást a védőjével. Ezután a tanácsvezető bírónő felhívta az ügyvédet, hogy kösse meg védencével a szerződést, mely utóbb valóban megtörtént. Érvelése szerint azonban a 2022. szeptember 23-ai tárgyalást azonban nem tarthatta volna meg, mivel IX.r. vádlott távolléte tárgyalási akadályt jelentett. Ezen a tárgyaláson, IX.r. vádlottat is érintő bizonyítást vette fel, és rengeteg iratot ismertetett. Mindezek alapján azonban ezeket ki kell rekeszteni a bizonyítékok köréből. Utalt rá, hogy az elsőfokú ítélet [182] bekezdése alapján I.r., és II.r. vádlott cselekménye az „autóbizniszben” szorosan összefügg, a cselekményt társtettesként valósították meg.

[93] Az eljárási szabályok vizsgálata után a védő az ügy érdemében is felszólalt perbeszédében. E körben hangsúlyozta, hogy a korlátlan enyhítés lehetőségét szerették volna I.r. vádlottal elérni mindkét ügyben, az I. vádirat szerinti 20 millió forint adóhiányt sikerült is befizetnie védencének még a vádemelést megelőzően, és így ott az, ennek megfelelően az ügyészség mindössze pénzbüntetést indítványozott. A II. vádiratban azonban még 32 millió forintot kellett volna megfizetnie I.r. vádlottnak, erre azonban nem volt anyagi lehetősége, így kérte a 200 millió forint zár alá vételének ezen összegre vonatkozó feloldását, melyet az ügyészség indokolatlanul utasított el. Végül édesapja segítségével terhelt I.r. vádlott be tudta fizetni a teljes okozott vagyoni hátrányt, így kéri, hogy a másodfokú bíróság tekintse úgy, mintha már a vádemelés előtt befizette volna.

[94] Az adójogi szabályok kapcsán hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a törvényszék az adójogi tényállást egyszerűen átemelte a büntetőjogba, annak ellenére, hogy ott más szabályok érvényesülnek. Hiányolta, hogy az autók értékesítésénél senki nem vizsgálta, hogy a külföldi cégek befizették -e az adót, mivel igaz ugyan, hogy a számlák 0%-os ÁFA-t tartalmaznak, azonban elképzelhető, hogy a külföldi cég befizette, vagy levonásba helyezte, ezt azonban senki nem vizsgálta.

[95] A másik probléma a cég70-vel kapcsolatos, mivel a filmben, az „egyéb25” című műsorban az egész család szerepelt, így a szerződést egy „menedzsercéggel” kötötték. Ez a konstrukció nem törvénytelen. A kérdés csupán az, hogy mint magánszemély, vagy mint cég mit lehet elszámolni.

[96] A vagyoni hátrány összege körében az igazságügyi szakvéleményekre utalt, itt is arra, hogy az autóértékesítő cégek vonatkozásában a kapcsolódó vizsgálat elmaradt, a magánszakértő bevonását pedig elutasította a törvényszék.

[97] A védők helyettesítésével kapcsolatban megjegyezte, hogy az több alkalommal a bírónő felkérésére történt meg, helyettesítési megbízási szerződés nélkül, mely szintén nem felel meg az eljárási szabályoknak.

[98] I.r. vádlott egészségi állapota vonatkozásában sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy szakértőt rendelt ki, az ítéletében nem jelenítette meg, hogy védelem a

borderline személyiségzavarban szenved, valamint, nem került tisztázásra, hogy a beszámítási képességére ez a betegsége hogyan hatott.

[99] Mindezek alapján mindkét védenca vonatkozásában elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta, I.r. vádlott tekintetében másodlagosan enyhébb büntetés kiszabását, nevezetesen „kvázi” korlátlan enyhítéssel kizárólag – akár magasabb összegű – pénzbüntetés kiszabását kérte, figyelembe véve az elsőfokú ítélet kihirdetése óta eltelt újabb 1 év időmúlást is.

[100] VIII.r. vádlott esetében másodlagosan továbbra is a felmentését kérte, mivel álláspontja szerint I.r. vádlott apósának tudata nem fogta át, hogy miben vesz részt vejével. Ez ugyanis kizárólag a családhoz való lojalitásán múlt.

[101] Terhelt2 II.r., és Terhelt10 X.r. vádlott védője perbeszédében az írásban benyújtott fellebbezésének indokait fenntartva továbbra is elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta. Másodlagosan védencai felmentését, harmadlagosan II.r. vádlott büntetésének lényeges enyhítését kérte. Utalt rá, hogy a törvényszék előtt előadott perbeszédét a fellebbezése részének tekinti. A fellebbezése részletes indokait pedig, annak megisméltése nélkül, mindenben fenntartotta. A büntetés kiszabása körében enyhítő körülményként kérte értékelni: mindkét védenca vonatkozásában a tetemes időmúlást, az eljárás elhúzódását, továbbá, hogy II.r. vádlott a vagyoni hátrányt teljes mértékben megtérítette, a büntetlen előéletnek nagyobb nyomatékkaal történő értékelését, a II.r. vádlott megromlott egészségi állapotát, melyet orvosi dokumentációval igazoltak, a rendezett családi körülményeit, és hogy II.r. vádlott rendszeresen adományoz roma, és nem roma családoknaa. Álláspontja szerint az ügyész súlyosítást célzó fellebbezése teljesen megalapozatlan.

[102] Terhelt7 VII.r. vádlott védője perbeszédében fenntartotta az írásban benyújtott indokolását. Elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezést indítványozta, másodlagosan védenca bűncselekmény, - harmadlagosan bizonyíték hiányában történő felmentését. Hangsúlyozta, hogy az előkészítő ülésen bizonyítás felvételre is sor került, ahol több abszolút eljárási szabályszegés is történt, a kollégái által részletesen előadottak szerint, melyhez csatlakozott védőbeszédében. Sérelmezte, hogy szlovák jogot nem emelte be a bíróság, továbbá, hogy a polgári jogügylet sem került megvizsgálásra. Hiányolta azt is, hogy a korábbi tulajdonos, és a könyvelő meghallgatása is elmaradt.

[103] Terhelt9 IX.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlott védője a nyilvános ülésen előadott perbeszédében csatlakozott védőtársaihoz az eljárási szabályszegések feltárása, és annak indokaival is egyetértett. Sérelmezte, hogy a törvényszék IX.r. vádlott bűnösségét egyetlen tanú vallomására alapította, ugyanis a Videómegosztó1 videók bizonyítják, hogy a gazdasági esemény megtörtént, a törvényszék ennek ellenére nem fogadta el.

[104] A cég70 Kft-vel kapcsolatban utalt arra, hogy ez egy családi vállalkozás. A számlákon lévő aláírások vonatkozásában hangsúlyozta, hogy a számviteli törvény nem írja elő, hogy alá kell írni, ugyanis az a lényeges, hogy a teljesítés megtörtént -e.

[105] A súlyosítást célzó ügyészi indítványt megalapozatlannak tartotta, ugyanis a védő szerint értékelni kell azt is, hogy az elsőfokú ítélet meghozatal óta újabb 1 év telt el. Védenca

valóban felfüggesztett hatálya alatt követte el a bűncselekményt, a törvényszék e körben kifejtett (elsőfokú ítélet [242] bekezdése) jogi álláspontjával teljes mértékben egyetért.

[106] A nyilvános ülésen jelenlévő ügyész a védői perbeszédekre viszonyválasszal kívánt élni. Ügyvéd2 védő eljárásával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy I.r. vádlott védelmében mindvégig Ügyvéd4 védő járt el, így ezen okból nincs helye hatályon kívül helyezésnek. Másodsorban a törvényszéken a 2022. február 23. napján tartott tárgyaláson IX.r. vádlott tárgyalásról lemondásának szabályszerűtlenségét, és kimentését nem észlelte az ügyészség, így ennek vizsgálatát kérte az ítéltáblától, hogy pontosan mi szerepelt a beadványban. Hangsúlyozta, ha és amennyiben történt is eljárási szabályszegés, az a többi vádlottra nem hat ki. Ügyvéd3 védő eljárásával kapcsolatban utalt rá, hogy a nevezett védő a bírósági szakban egyáltalán nem vett részt, így esetében, kizárt védőről szó sem lehet. A védői helyettesítések vonatkozásában kiemelte, hogy azt a védő vállalta, így nem lehet problémaként feltüntetni a későbbiek során. Végül megjegyezte, hogy I.r. vádlott vonatkozásában a szakvélemény megállapításait a törvényszék [8] bekezdése helytállóan tartalmazza.

[107] Terhelt1 I.r., és Terhelt8 VII.r. vádlott védője szintén viszonyválasszal élt. Ügyvéd2 védő vonatkozásában hangsúlyozta, hogy nem tehetett volna olyan nyilatkozatot, hogy I.r. vádlott védelmében eljár, megjegyezve, hogy természetesen I.r. vádlott védelmét ő maga mindvégig ellátta, így problémát nem okozott a kizárt védő ezen nyilatkozata. IX.r. vádlott távollétével kapcsolatban kiemelte, hogy álláspontja szerint mindegy, hogy mi állt pontosan az adott kérelmében, mivel kézbesítési megbízotti szerződést bizonyosan nem kötött a tárgyalást megelőzően a védőjével. Érvelése szerint az egész ügy, és a vádlottak cselekvősege összefügg, így nem lehet „ollóval szétnyirbálni” az eljárási szabálysértések hatását sem. A védők helyettesítésével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint nem a bírónak kell „felkérni” a másik védőt, hanem ez a védők egymás közötti helyettesítési megbízásával történik, ilyen azonban nem áll rendelkezésre.

[108] Végül Terhelt1 I.r. vádlott utolsó szó jogán előadta, hogy szerette volna megtéríteni még a 36 millió forintot is, de az ügyészség elutasította kérelmét. Úgy érzi, hogy a személyére tekintettel volt kiélezve az egész ügy, amit művészként nehéz feldolgoznia. Hangsúlyozta súlyosbodó pánikbetegségét, valamint, hogy 6 hete újabb öngyilkossági kísérlete volt.

[109] Terhelt9 IX.r. vádlott ártatlanságát hangsúlyozva előadta, hogy a legjobb tudomása szerint járt el az ügyben. Ugyanis az építkezésen kifogástalan munkát végzett, álláspontja szerint az ügyész csak feltételezésekre alapoz. Kiemelte, hogy Terhelt11, és Terhelt12 nem laktak nála, nem dolgoztak neki, és anyagi gondjaik sem voltak. A cégével folyamatosan dolgozott, nem volt adótartozása, a törvényeket betartotta. Terhelt13 tanú vallomását valótlannak tartotta, és sérelmezte, hogy nem történt meg a szembesítésük. Végül két gyermekéről való gondozási kötelezettségét hangsúlyozta, és bűncselekmény hiányában történő felmentését kérte.

[110] A kétítányú fellebbezések közül az ítélet hatályon helyezése érdekében bejelentett védelmi fellebbezések alaposak.

[111] A másodfokú bíróság a fellebbezések tartamára figyelemmel a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvényszék ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírált.

[112] A Nógrád Megyei Főügyészség 2019. október 4. napján kelt B.112/2016/80. BTÖ. számú vádirata, és a Balassagyarmati Járási Ügyészség 2019. december 17. napján kelt B.284/2015/57. számú vádirata alapján indult büntetőügyeket a Balassagyarmati Járásbíróság 2020. január 9. napján kelt 19.B.300/2019/4. számú végzésével egyesítette, mely megfelel a perrendi szabályoknak.

[113] Az ítéltábla rögzíti, hogy a vádiratok a 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) hatálya alatt kerültek benyújtásra, így ezen eljárási törvény rendelkezései voltak irányadóak a felülbírálat során.

[114] Ezt követően a Balassagyarmati Járásbíróság 2020. január 14. napján kelt 19.B.240/2019/16. számú – és a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bpkf.73/2020/2. számú, 2020. február 26. napján végleges – végzésével megállapította hatáskörének hiányát, és az ügyet a hatáskörrel, és illetékességgel rendelkező Balassagyarmati Törvényszékhez tette át.

[115] Az ítéltábla ezt követően elvégezte annak vizsgálatát, hogy az eljárási szabályok megtartása az elsőfokú eljárásban a törvényszék előtt is teljeskörűen megtörtént-e, hatályon kívül helyezést eredményező a Be. 608. § (1) bekezdésében írt abszolút, illetve a Be. 609. § (1)-(2) bekezdésében írt relatív ok megvalósult-e.

[116] Az ítéltábla ennek eredményeként megállapította, hogy a törvényszék az alábbi abszolút eljárási szabálysértéseket valósította meg.

[117] Az ügyiratokból az ítéltábla rögzíti, hogy az áttételt követően a Balassagyarmati Törvényszék a 2020. május 13. napján kelt 9.B.38/2020/15. számú végzésével 2020. június 16., 2020. június 17., és 2020. június 18. napjára előkészítő ülést tűzött.

[118] Erre a vádlottakat (és védőiket) külön-külön idézte:

[119] a 2020. június 16. napjára Terhelt1 I.r., és Terhelt8 VIII.r. vádlottat,

[120] a 2020. június 17. napjára Terhelt9 IX. r., Terhelt10 X. r., és Terhelt11 XI. r., Terhelt12 XII. r., vádlottat, valamint a fellebbezéssel nem érintett: Terhelt13 XIII. r. vádlottat,

[121] a 2020. június 18. napjára pedig Terhelt2 II. r., Terhelt7 VII.r. vádlottat, valamint a fellebbezéssel nem érintett: Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r. vádlottat.

[122] Az előkészítő ülésen a törvényszék mindvégig egyesbíróként járt el.

[123] Utal rá az ítéltábla, hogy az előkészítő ülésen beismerő, valamint tárgyaláshoz való jogáról lemondó Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., és Terhelt13 XIII. r. vádlott vonatkozásában a Be. 504. § alapján eljárva a törvényszék ítéletet hozott, mely elsőfokon jogerőre emelkedett. A Nógrád Megyei Főügyészség 2024. február 23. napján III. r., IV. r., V. r., és VI. r. vádlott vonatkozásában felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Kúrián a Be. 653. § (2) bekezdése alapján.

[124] A 2020. június 16. napján tartott előkészítő ülésen tehát jelen volt: Terhelt1 I.r., és Terhelt8 VIII.r. vádlott, valamint Ügyvéd4 (I.r., és VIII.r. vádlott) védője, és Ügyvéd5 (X.r. vádlott) védője. Az előkészítő ülésen I.r., és VIII.r. vádlott bűnösségüket nem ismerték el, majd I.r. vádlott, és Ügyvéd4 védő észrevételekkel, kritikával illették a vádat, melyre a bíró tájékoztatta a feleket, hogy a vádirat a Be. 422. §-ának megfelelő, az ügyészség az eljárás során megteszi a szükséges pontosításokat. Ügyvéd4, I.r., és VIII.r. vádlott védőjeként ezt követően részletes indítványt tett, részben bizonyítékok kirekesztése (szakértő2 igazságügyi könyvszakértő), részben bizonyítás érdekében.

[125] A 2020. június 17. napján tartott előkészítő ülésen jelen volt Terhelt9 IX. r., Terhelt10 X. r., és Terhelt11 XI. r., Terhelt12 XII. r., és Terhelt13 XIII. r. vádlott, valamint Ügyvéd4 (I.r., és VIII.r. vádlott) védője, és Ügyvéd6 (IX., XI., és XII.r. vádlottak) védője, Ügyvéd7 (XI.r. vádlott) védője, Ügyvéd5 (II.r., és X.r. vádlott) védője, és Ügyvéd8 (XIII.r. vádlott) védője. A törvényszék Ügyvéd7 ügyvédet, Terhelt11 XI. r. vádlott kirendelt védőjét a kirendelés alól felmentette, tekintettel arra, hogy a vádlott védelmében Ügyvéd6 ügyvéd került meghatalmazásra.

[126] Ezen az eljárási cselekményen Terhelt9 IX.r., Terhelt10 X. r., Terhelt11 XI. r., és Terhelt12 XII. r. vádlott bűnösségüket tagadva a személyi körülményeik vonatkozásában nyilatkoztak, majd Ügyvéd6, IX.r., XI.r., és XII.r. vádlottak védője a vádirat pontosítását kérte, majd indítványt terjesztett elő a büntetőeljárás megszüntetésére. Terhelt10 X.r. vádlott tárgyi bizonyítási eszközöket adott át a bíróság részére. Továbbá Ügyvéd5, II.r., és X.r. vádlott védője bizonyítási indítványt terjesztett elő. Terhelt13 XIII.r. vádlott a tárgyaláshoz való jogáról lemondott, és bűnösségét beismerte, melyet a törvényszék végzéssel elfogadott, majd 9.B.38/2020/30-I. szám alatt ítéletet hozott vonatkozásában.

[127] A 2020. június 18. napján tartott előkészítő ülésen jelen volt Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., id.terhelt15 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r., és Terhelt7 VII.r. vádlott, valamint Ügyvéd4 (I.r., és VIII.r. vádlott) védő, Ügyvéd2 (II., III., IV., V. és VI. r. vádlott) védő, és Ügyvéd1 (VII.r. vádlott) védő. Ügyvéd2 védő az előkészítő ülésen aznap keltezett meghatalmazást nyújtott be Terhelt2 II.r. vádlott (és 4 társa) védelmében, mint vezető védő (9.B.38/2020/30-M2) dr. Tüske Gábor meghatalmazott védő mellett.

[128] Ezen az eljárási cselekményen Terhelt2 II.r. vádlott tagadta bűnösségét, személyi körülményire nyilatkozott, majd észrevételt tett a házkutatással törvényességével kapcsolatban. Ügyvéd2, II.r. vádlott védője nyilatkozott, hogy a vádirati tényállás tekintetében nem jelölnek meg olyan részt, hogy mit kívánnak elfogadni és mit nem. A lefoglalt ingóságok tekintetében jelezte, hogy majd a védeence, Terhelt2 II.r. vádlott érdemi nyilatkozatában, és a perbeszédben tesznek indítványt.

[129] Terhelt7 VII.r. vádlott tagadta bűnösségét. Ügyvéd1, VII.r. vádlott védője az eljárás megszüntetése iránt indítványt terjesztett elő.

[130] Ezen az előkészítő ülésen id.terhelt15 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r. vádlottak lemondtak a tárgyaláshoz való jogukról, és beismerő vallomást tettek. A törvényszék végzéssel elfogadta a beismerő nyilatkozatukat, majd 9.B.38/2020/30-II., 30-III., 30-IV., és 30-V. szám alatt ítéletet hozott vonatkozásában.

[131] A bűnösségüket tagadó, és a jelen fellebbezéssel érintett: Terhelt1 I.r., Terhelt2 II.r., Terhelt7 VII.r., Terhelt8 VIII.r., Terhelt9 IX.r., Terhelt10 X.r., Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. vádlott vonatkozásában a törvényszék tárgyalást tűzött.

[132] Ezen tények rögzítését követően az ítéltábla megvizsgálta, hogy az előkészítő ülés a törvénynek megfelelően volt-e megtartva, amennyiben nem, úgy az mennyiben, és mely vádlottakra, avagy az eljárás egészére volt-e kihatással.

[133] Az akkor hatályos Be. 10. § (1) bekezdésének 3/ f) pontja értelmében gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény a Btk. 396. § (5) bekezdése szerinti költségvetési csalás és az ezzel összefüggésben elkövetett költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása.

[134] Az elsőfokú bíróságnak az ügyet tehát a Be. 13. § (3) bekezdése szerint a vád tárgyát képező gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményre figyelemmel három hivatásos bíróból álló tanácsban kellett volna lefolytatnia, ahol a tanács egy tagjának a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának bírójának kellett volna lennie.

[135] A törvény által felállított bíróság fogalma közjogi, míg a törvényesen megalakított bíróság fogalma perjogi tartalmú (BH.2022.232.).

[136] A Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjának I. fordulata alapján a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

[137] A Be. 499. § (1) bekezdése alapján az előkészítő ülés a vádemelés után a tárgyalás előkészítése érdekében tartott nyilvános ülés. A Be. 425. § (3) bekezdése értelmében a nyilvános ülésre – eltérő rendelkezés hiányában – a tárgyalás szabályai irányadók.

[138] Mindebből láthatóan a Be. 499. §-a a nyilvános ülésre vonatkozóan nem tartalmaz eltérő rendelkezést.

[139] A rendelkezésre álló ügyiratok alapján a törvényszék az egy intézkedéssel (végzéssel) kitűzött előkészítő ülésen mindvégig egyesbíróként járt el (30. számú jegyzőkönyv).

[140] A 2020. március 31. napjától hatályos a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet 45. § -a (továbbiakban: Veir) értelmében az elsőfokú bíróság a büntetőeljárás során egyesbíróként jár el. Az elsőfokú bíróság tanácsa helyett egyesbíróként a tanács elnöke jár el.

[141] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség 2023. november 6. napján kelt BF.322/2020/23. számú írásbeli fellebbezésében tehát tévesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ezen összetétele törvényes volt (főügyészi fellebbezés 3. oldal második bekezdése). Ugyanis a különleges intézkedés 2020. június 17. napján hatályát veszítette.

[142] A teljesség érdekében az ítéltábla utal arra, hogy ezt követően a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (továbbiakban: Kivezető tv.) 2020. június 18. napján lépett hatályba. A Kivezető tv. 219. § (2) bekezdése alapján, ha a veszélyhelyzet idején tanács helyett a bíróság az eljárást egyesbíróként folytatta, de nem fejezte be, a tárgyalásokat tanácsban, a tárgyalás megismétlésével kell folytatni.

[143] Így a veszélyhelyzet megszűnése után megtartott előkészítő ülésen – 2020. június 18. napján – az elsőfokú bíróság tanács helyett egyesbíróként nem járhatott volna el (Kúria Bfv.438/2021/8. számú határozata).

[144] A fentiek alapján az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék az előkészítő ülésen a Be. 608. § (1) bekezdés a) pont első fordulatóban írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósított meg, mivel nem volt törvényesen megalakítva.

[145] A következő kérdés, hogy az előkészítő ülés ezen hiányossága mennyiben hatott ki az eljárás egészére, és kell-e vizsgálni, hogy mely terheltek vonatkozásában valósult meg az adott napon.

[146] Utal rá a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék az előkészítő ülést egy intézkedéssel tűzte ki három egymást követő napra, a vádlottakat a Be. 499. § (7) bekezdése alapján külön-külön idézte. Az egyes eljárási napokat félbeszakította, majd a be nem ismerő, és tárgyalásról le nem mondó vádlottak vonatkozásában a bizonyítás lefolytatása érdekében tárgyalásra tűzte ki az ügyet.

[147] E körben a fellebbviteli főügyészség azzal érvelt, hogy az elhalasztott – tehát ahol bizonyítást nem vett fel a bíróság – tárgyaláson bekövetkező feltétlen eljárási szabálysértés szinonimájával, a kizárólag egyetlen előkészítő ülésen bekövetkező hiba nem hat ki az egész eljárásra, és a többi vádlottra sem (BH2018.138., BH2019.266.). Hivatkozott arra is, hogy az abszolút hibában szenvedő, 2020. június 18. napján tartott előkészítő ülésen kihallgatott II.r., és VII.r. vádlottak csupán az ítéleti tényállás szerint 3-6. pontjaiban érintettek, így bár a fellebbezéssel érintett I.r. vádlott is jelen volt, a vádlottak cselekménye között nincs olyan szoros összefüggés, ami a hatályon kívül helyezés a korábbi, még szabályos összetételben megtartott előkészítő ülésen kihallgatott terhelteket érintően is megalapozná (34. alszámú ügyészi fellebbezése).

[148] Ezen ügyészi érvelés azonban több okból sem helytálló.

[149] Egyrészt rögzíthető, hogy a bűncselekmények jellege folytán valamennyi vádlott cselekménye szorosan összefügg, az nem különíthető el, továbbá, hogy Terhelt2 II.r. vádlott a 2., 3., 4., 5., és 10/b. tényállási pontokban is érintett.

[150] Valamint a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy az egy intézkedéssel kitűzött (és félbeszakított) előkészítő ülés, még ha konkrétan három napra is lett kitűzve, egy eljárási cselekményként határozható meg a folytonosság, és a tárgyalás egységességének elve alapján. Ugyanis a megkezdett tárgyalást a bíróság jogosult félbeszakítani, ha a megszakítás időtartama nyolc napnál nem hosszabb, vagyis a két határnap között nem több az időtartam nyolc napnál. Ha a bíróság a tárgyalás kitűzésekor egy intézkedéssel több tárgyalási határnapot tűzött úgy, hogy a határnapok között legfeljebb nyolcnapos az időköz, a bíróság az egyes tárgyalási határnapok végén a tárgyalást félbeszakítja utalva a Be. 518. §-ra. Ez az intézkedés a tárgyalás egységességét nem szakítja meg, a félbeszakítást követő tárgyalás ott folytatható, ahol a félbeszakításnál időlegesen véget ért. E körben ismét utal a másodfokú bíróság arra, hogy a Be. 425. § (3) bekezdése alapján az előkészítő ülésre főszabályként a tárgyalás szabályai irányadóak.

[151] Nem értelmezhető az ügyészség azon álláspontja sem, hogy az elhalasztott tárgyalás joghatásához hasonlítja az előkészítő ülést, mivel ez utóbbin – annak jogdogmatikai funkciójából eredően – nyilvánvalóan nem folyik bizonyítás. Éppen ennek okán nem is kötelező valamennyi vádlott jelenléte.

[152] Az azonban mára már kikristályosodott álláspont, hogy az előkészítő ülésnek a per további sorsát meghatározó, komplex, kifejezetten kardinális, lényegi szerepe van. Ugyanis az előkészítő ülés a vádemelést követően a tárgyalás érdemi előkészítése érdekében tartott nyilvános ülés, amely a vád tárgyát képező bűncselekményt beismerő és azt be nem ismerő vádlott számára egyaránt biztosítja a közreműködés lehetőségét a büntetőeljárás további menetének alakításában. Ezen szerepét pedig nem negligálja az, hogy a vádlott a későbbiek során is beismerheti bűnösségét. A bizonyítás előkészítése azonban kétségtelenül az előkészítő

ülésem kell, hogy történjen. Ez következik abból is, hogy a tárgyaláson már csak bizonyos határidőhöz kötve, avagy következményekkel (rendbíróság, ügyészség vezetőjének tájékoztatása) lehetséges bizonyítást előterjeszteni (Be. 520. §).

[153] Jelen ügyben az ítéltábla az előkészítő ülés jegyzőkönyvéből megállapította, hogy a 2020. június 18-ai határon az ügy érdemére, és annak előbbre vitelére vonatkozóan koncentrált eljárási cselekmények történtek. Ekként tehát jelen volt 7 vádlott, akik közül 4 vádlott beismerő vallomást tett, rájuk vonatkozóan jogerősen ügydöntő határozattal befejeződött az eljárás (és jelenleg felülvizsgálati eljárás van folyamatban a Kúrián). Ugyanezen az eljárási cselekményen Terhelt2 II.r. vádlott észrevételt tett a házkutatással törvényességével kapcsolatban. Védője a lefoglalt ingóságok tekintetében jelezte, hogy majd a védenca, Terhelt2 II.r. vádlott érdemi nyilatkozatában, és a perbeszédben tesznek indítványt. Terhelt7 VII.r. vádlott védője az eljárás megszüntetése iránt indítványt terjesztett elő.

[154] Mindezek alapján kizárólag az a következtetés vonható le, hogy az előkészítő ülésen nem volt törvényesen megalakítva a bíróság, mely a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjának I. fordulata szerinti abszolút hatályon kívül helyezési ok.

[155] Ezt követően az ítéltábla megvizsgálta, hogy az előkészítő ülésen felmerült-e egyéb eljárási szabálysértés.

[156] A Be. 44. § a) pontja alapján védő részvétele kötelező, mivel a bűncselekményre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli.

[157] A Be. 434. § alapján, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a tárgyaláson a védő jelenléte kötelező, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező.

[158] A Be. 499. § (1) bekezdése értelmében az előkészítő ülés a vádemelés után a tárgyalás előkészítése érdekében tartott nyilvános ülés, amelyen a vádlott és a védő a tárgyalást megelőzően kifejtetheti a váddal kapcsolatos álláspontját és közreműködhet a büntetőeljárás további menetének alakításában. Ugyanezen jogszabályhely (5) bekezdése szerint, ha az eljárásban védő vesz részt, az előkészítő ülés a védő távollétében nem tartható meg.

[159] Ugyanis kötelező védelem esetén a védő távollétében megtartott tárgyalást meg nem történtnek kell tekinteni, ugyanakkor az azt követően törvényesen lefolytatott bizonyításra nincsen hatással (BH.2015.59.)

[160] Továbbá a kizárt védő eljárása során felmerülő és a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt okból megvalósuló feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés csak a kizárt védő és az adott terhelt – vagy több terhelt védelme esetén: terheltek - viszonyában értelmezhető, így nincs helye hatályon kívül helyezésnek a kizárt védő eljárásával nem érintett terheltek esetében (BH2020.173.).

[161] A Be. 43. § (1) bekezdése alapján nem lehet védő

- i. a sértett, a sértett segítője, valamint ezek hozzátartozója,
- ii. aki az ügyben bíróként, ügyészként vagy a nyomozó hatóság tagjaként jár vagy járt el, valamint ezek hozzátartozója,

- iii. aki a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terheltével vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyével ellentétes,
- iv. aki az ügyben szakértőként vagy szaktanácsadóként vesz vagy vett részt,
- v. aki az ügyben tanúként vesz vagy vett részt, kivéve, ha a 170. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem volt kihallgatható, illetve, ha a 173. § alapján a tanúvallomást megtagadta,
- vi. aki az ügyben tanúként részt vett, vagy részt vevő – a terhelttől különböző – személy segítőjeként vesz vagy vett részt,
- vii. aki az ügyben közvetítőként jár vagy járt el,
- viii. aki az ügyben vagy az üggyel összefüggő más ügyben terheltként vesz, vagy vett részt.

[162] A Be. 59. § (1) bekezdés i) pontja alapján a tanú érdekében eljáró ügyvéd segítőnek minősül.

[163] A törvény alapján kizárást eredményez, ha a védőt érintő bármely kizárási ok akár a jelenben áll fenn, vagy akár a múltban állt fenn. A kizáró okot jelentő megbízás – így például a tanú érdekében történő eljárás – a megszűnésével nyilvánvalóan nem szűnik meg az az érdekellentét, amely a védőként történő fellépést kizárja.

[164] Egyetértett az ítéltábla a fellebbviteli ügyészséggel abban, hogy a Be. 43. §-ában szereplő kizárási okok kógens szabályozás, mely mérlegelést nem tűr.

[165] Terhelt7 VII.r. vádlott védőjével, Ügyvéd1 ügyvéddel szemben az eljárás során titkos adatszerzés folyt (64010-22/2016.bü. számú nyomozati irat I. kötet 661-676. oldala), valamint a Be. 58. § (2) bekezdés c) pontja alapján egyéb érdekeltnek is minősül az ügyben (ugyanezen nyomozati irat 160-174. oldala).

[166] Ezen tények rögzítése után az ítéltábla megállapította, hogy a Be. 43. § (1) bekezdés a-h) pontjaiban taxatívra felsorolt kizárási okok nem állnak fenn Ügyvéd1 védővel szemben, így Terhelt7 VII.r. vádlottat szabályosan képviseli az eljárásban.

[167] Ugyanakkor Terhelt2 II.r. vádlott vonatkozásában Ügyvéd2 védővel szemben kizárási ok áll fenn az alábbiak szerint: a korábbiakban már rögzítettek szerint a 2020. június 18. napján tartott előkészítő ülésen Terhelt2 II.r. vádlott (és további 4 társa) védelmét az ugyanezen a napon adott meghatalmazással Ügyvéd2 védő látta el (30. számú tárgyalási jegyzőkönyv 27. oldalától).

[168] Az iratokból rögzíthető, hogy Ügyvéd2 védő azonban korábban a nyomozás során a 2017. december 20. napján kelt meghatalmazása alapján tanú56 tanú segítőjeként járt el az ügyben. Ez a meghatalmazás 2018. január 3. napján szűnt meg (nyomozati iratok 22. kötet 166., és 167. oldala), a tanú aznapi kihallgatásán már nem vett részt (nyomozati iratok 22. kötet 168-171. oldala).

[169] 2020. szeptember 24. napján Terhelt2 II.r. vádlott védelmének ellátására Ügyvéd5 meghatalmazást nyújtott be, egyúttal tájékoztatta a bíróságot, hogy Ügyvéd2 védővel történő egyeztetés során megállapodtak abban, hogy II.r. vádlott vezető védőjeként jár el a továbbiakban az ügyben (bíróági iratok 63. sorszám alatt). A továbbiakban Terhelt2 II.r. vádlott védelmében Ügyvéd5 járt el a tárgyaláson, Ügyvéd2 védő meghatalmazása azonban a mai napig hatályban van.

[170] Megjegyzi az ítéltábla, hogy a nyomozás során is Terhelt1 I.r. vádlott védelmében is eljár Ügyvéd2 a 2017. április 13. napjától adott meghatalmazással 2018. június 22. napjáig (nyomozati iratok 33. kötet 1., és 17. oldala), majd 2019. június 25. napján ismét meghatalmazást nyújtott be a nyomozó hatósághoz (nyomozati iratok 33. kötet 25. oldala). A

bíróági szakban a törvényszék előtt pedig 2020. szeptember 8. napján Ügyvéd2 bejelentette, hogy az eljárásban Terhelt2 II.r. vádlott vezető védőjeként jár el, ezen túlmenően Terhelt1 I.r. vádlott védelmét is ellátja Ügyvéd4 védő akadályoztatása esetén (55. számú beadvány). Ilyenre azonban nem került sor.

[171] Mindezek alapján megállapítható, hogy Ügyvéd2rel szemben a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontjában írt kizárási ok áll fenn, így Terhelt2 II.r. vádlott tekintetében az előkészítő ülésen kizárt védő vett részt. Mindez azt is jelenti, hogy II.r. vádlott védelmében ténylegesen nem járt el védő, így az elsőfokú bíróság valójában II.r. vádlott védője nélkül tartotta meg az előkészítő ülést (BH2015.59., BH2022. 40.).

[172] Hasonló a helyzet Ügyvéd3 ügyvéddel, akinek a nyomozás során Terhelt1 I.r. vádlott 2017. július 27. napján adott meghatalmazást (nyomozati iratok 33. kötet 19. oldala).

[173] Ugyanakkor Ügyvéd3 ügyvédként a nyomozás során tanú27 tanú segítőjeként járt el a 2017. május 16. napján meghatalmazás alapján járt el (nyomozati iratok 33. kötete 397. oldala). tanú27 utóbb gyanúsítottá vált, és 2017. április 13., és 2017. július 13. napján már jogi képviselő nélkül hallgatták ki (nyomozati iratok 33. kötet 405-411, 417-425). A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-magyarországi Bűnügyi Igazgatóság Nógrád Megyei Vizsgálati osztálya 64010/22-928/2016/bü. számon tanú27 gyanúsítottal szemben a nyomozást 2019. augusztus 13. napján megszüntette. A törvényszék 2022. április 21. kihallgatta tanú27t tanúként (240. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal). A tanú érdekében eljáró ügyvéd esetében a Be. egy kivételt tesz a kizárás alól: abban az esetben, ha a tanú utóbb terhelti pozícióba kerül, hiszen ilyen esetben érdekellentétéről nem beszélhetünk.

[174] Összegzőképpen, figyelemmel a leírtakra, a másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a 2020. június 18. napján tartott előkészítő ülésen nem volt törvényesen megalakítva, továbbá, a fellebbezéssel érintett II.r. vádlott védelmében – ugyanezen az előkészítő ülésen – kizárt védő járt el.

[175] A Be. 608. (1) bekezdés d) pontja alapján a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. Ugyanakkor a Be. 608. § (1) bekezdésében foglalt egyéb, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések csak azon terheltre hat ki, akinek a tekintetében az megállapítható (Kúria Bfv.274/2021/14. számú határozatának [46] bekezdése).

[176] A következő kérdés, hogy mennyiben hatott ki a tárgyalásra, figyelemmel arra, hogy a Be. 633. § (2) bekezdése alapján a megismételt eljárást a tárgyalástól kell megismételni. Ezen kérdés magától értetődően csak akkor bír relevanciával, és akkor indokolt a megválaszolása, amennyiben a tárgyalás minden elemében törvényesen folytatta le az elsőfokú bíróság.

[177] Elsőként az ítéltábla rögzíti, hogy a törvényszék a tárgyaláson mindvégig a Be. 13. § (3) bekezdése szerinti három hivatásos bíróból álló tanácsban járt el.

[178] Az ítéltábla hangsúlyozni kívánja azonban, hogy a Kúria elvi éllel mondta ki, hogy az előkészítő ülés a tárgyalással együtt az elsőfokú bíróság eljárását képezi, amely együttesen tekinthető önálló bírósági szaknak (BH2022. 200. III. pont).

[179] Ugyanezen jogi álláspontot fejtí az Alkotmánybíróság a 26/2021. (VIII.11.) számú AB határozatának [68] bekezdésében: „Az ügy urává előlépett bíró feladata az önálló és más eljárási funkcióktól elkülönült ítélkezés. Ezt a feladatát a bíró a vádemeléstől kezdődően az elsőfokú határozat meghozataláig köteles a Be. előírásainak megfelelően teljesíteni. A büntetőeljárás ezen ún. bírósági szakasza magában foglalja az előkészítő ülést is, az előkészítő ülés a büntetőeljárás bírósági szakaszának szerves része. A Be. normaszövegjavaslatához fűződő jogalkotói indokolás a 499. § kapcsán maga is kiemeli, hogy „a korábban marginális szerepet betöltő előkészítő ülés funkcióját a jogalkotó átértelmezte, és az előkészítő ülés megtartását a jogalkalmazók számára kötelezővé tette.” Az előkészítő ülés ugyanis a büntetőeljárásnak olyan súlyponti intézménye, amely az ügy további menetét érdemben, és akár véglegesen is meghatározza. Az előkészítő ülésnek nem vitásan két szerepe van. Egyrészt a bűnösségét beismerő, és a tárgyaláshoz (és a bizonyításhoz) fűződő jogáról lemondó terhelt esetében (további konjunktív feltételek fennállása esetén) a bíróság ítéletet hozhat, másrészt az ezzel a bűnösségüket tagadó, vagy a tárgyaláshoz való jogukról le nem mondó terheltek esetében a perkonzentráció. Ugyanis ekkor is lehetőség van arra, hogy a vádlott és a védő a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem érintő bizonyítás lefolytatására és egyéb eljárási cselekményekre vonatkozó indítványt, bizonyíték kirekesztésére vonatkozó indítvány terjeszthet elő, valamint a vádlott megjelölheti a vádiratban szereplő azon tényeket, amelyek valóságát elfogadja (Be. 506. §). Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy ezt nem helyettesítheti a tárgyaláson során esetlegesen tett, már csak szűkebb körben elterjeszthető, és következményekkel járó bizonyítási indítványok.

[180] Az ítéltábla rámutat, hogy teljes mértékben önellentmondó, és jogi abszurd lenne, ha amennyiben az elsőfokú bíróság a tárgyalást törvényesen folytatta le, akkor az előkészítő ülés bármely hibáját nem lehetne, és nem kellene utóbb orvosolni, kizárólag a Be. 633. § (2) bekezdésére hivatkozva. Ez a jogi álláspont ugyanis teljes mértékben megfosztaná az előkészítő ülést annak valós, kardinális szerepétől, ilyenformán kiüresedne. Valamint az alsóbb fokú bíróságok számára – abszolút helytelenül – azt sugallná, hogy az előkészítő ülésen nem kell betartani az eljárási szabályokat, sőt, nem is kell megtartani. Hiszen a tárgyaláson folyik az érdemi, valódi bizonyítás, így az előkészítő ülés hibái ezzel magától annulálódnak, helyreállnak. Mindezek alapján tehát az ítéltábla álláspontja szerint az előkészítő ülésen megvalósuló eljárási szabálysértések okán bekövetkező hatályon kívül helyezést, már csak ezen okból sem nem lehet „semmibe vezetőnek” aposztrofálni.

[181] Mindezek rögzítését követően az ítéltábla megvizsgálta, hogy a vádlottak jelenléte, illetve jelenlétről lemondása, illetve a tárgyalás megtartása a Be. szabályainak betartásával történt-e.

[182] Az ítéltábla a vádlottak tárgyaláson való jelenlétének szabályosságát vizsgálva az alábbiakat rögzíti az iratokból kronológiai sorrendben:

[183] A 2020. október 16. napján tartott tárgyaláson (71. számú jegyzőkönyv) Terhelt8 VIII.r. vádlott védője benyújtotta védencének a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő nyilatkozatát, valamint a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásra vonatkozó meghatalmazását (elsőfokú iratok 71-M/1), melyet a törvényszék 71-I. számú végzésével engedélyez.

[184] Ugyanezen a tárgyaláson Terhelt10 X.r. vádlott a törvényszék tájékoztatását követően, szintén lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, valamint a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásra védőjét megbízta, melyet a törvényszék 71-II. számú végzésével engedélyezett (71. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 6. oldal).

[185] A 2020. október 20. napján tartott tárgyaláson (71. számú jegyzőkönyv) Terhelt7 VII.r. vádlott védője benyújtotta védencének a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő nyilatkozatát, valamint a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásra vonatkozó meghatalmazását (elsőfokú iratok 71-M/2), melyet a törvényszék 71-IV. számú végzésével, ügyszám pontosításával, engedélyezett.

[186] A 2021. január 15-ei tárgyalási napon Terhelt11 XI.r., és Terhelt12 XII.r. a törvényszék tájékoztatását követően, szintén lemondtak a tárgyaláson való jelenlét jogáról, valamint védőjüket a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásra megbízták, melyet a törvényszék 107-VI. számú végzésével engedélyezett (107. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 41. oldal).

[187] 2022. május 20. napján Terhelt1 I.r. vádlott írásban lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, valamint védőjét a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásra megbízta (elsőfokú iratok, 246. sorszáma alatt). Erre a törvényszék tájékoztatta 246-I. alszámú átiratban, hogy a bejelentését tudomásul vette, valamint, hogy a Be. 431. § (3) bekezdése alapján csak az „ismételt” kérelem esetén kell az engedély. Erre tekintettel I.r. vádlott a 2022. május 26. napján tartott tárgyalási napon nem volt jelen (252. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[188] 2022. szeptember 6. napján Terhelt1 I.r. vádlott ismét (másodszor) írásban lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, valamint védőjét a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásra megbízta (elsőfokú iratok, 274. sorszáma alatt), melyet a törvényszék 2022. szeptember 9. napján 9.B.38/2020/275. számú végzésében engedélyezett számára.

[189] 2022. szeptember 23. napján Terhelt2 II.r. vádlott írásban lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, valamint védőjét a kézbesítési megbízotti feladatok ellátására megbízta (elsőfokú iratok, 278. sorszáma alatt). Terhelt9 IX.r. vádlott védőjén keresztül koronavírus megbetegedésére hivatkozva, szintén lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, melyet a törvényszék 2022. szeptember 23-ai tárgyaláson engedélyezett számukra (280-I., és 280-II. végzéseikkel). Terhelt9 IX.r. vádlott a védőjével kötött kézbesítési megbízást, és a törvényes tájékoztatások ismeretében hozott lemondó nyilatkozatát azonban csak utólag, 2022. szeptember 26. napján nyújtotta be a törvényszékhez (elsőfokú iratok, 281. sorszáma alatt).

[190] Tehát 2022. szeptember 26. napjára valamennyi vádlott lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, védőiket megbízva a kézbesítési feladatok ellátásával.

[191] Ezt követően Terhelt1 I.r., és Terhelt9 IX.r. vádlott a 2022. október 24., és 2022. november 17. napján tartott tárgyalási napokon idézés nélkül megjelentek, ahol észrevételeket tettek, és kérdésekre válaszoltak (286., és 299. számú tárgyalási jegyzőkönyvek).

[192] Ezután 2022. december 5. napján Terhelt1 I.r. vádlott ismét (harmadik alkalommal) írásban lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, valamint védőjét a kézbesítési megbízotti feladatok ellátására megbízta (elsőfokú iratok, 309. sorszáma alatt). A törvényszék azonban ekkor az engedélyezés tárgyában elmulasztott rendelkezni.

[193] Majd a 2022. december 6., 2023. január 12., 2023. január 17., 2023. január 24. napján tartott tárgyalási napokon Terhelt1 I.r. vádlott nem jelent meg, míg Terhelt9 IX.r. vádlott jelen volt (311., és 314. számú tárgyalási jegyzőkönyvek).

[194] A 2023. április 4. napján tartott tárgyaláson Terhelt9 IX.r. vádlott szintén jelen volt, valamint idézés nélkül megjelent Terhelt10 X.r. vádlott, akik utolsó szó jogán nyilatkozatot tettek (331. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[195] A Be. 428. § (1) bekezdése alapján a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le. (Kúria Bfv.1352/2021/7.számú határozatának [16., 17.] bekezdései).

[196] A Kúria Bfv.1352/2021/7.számú határozatának II. pontjában elvi élel mutatott rá, hogy feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező (BH 2019. 197.).

[197] A Be. 430. § (1) bekezdése alapján a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, ha a) védővel rendelkezik, és b) a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával.

[198] A 422/B/1999. számú Alkotmánybírósági határozat rögzíti, hogy a kontradiktórius tárgyalás a tisztességes eljárás egyik lényeges eleme. Ahhoz, hogy az erről való lemondás alkotmányossági szempontból kifogástalan legyen, és az eljárás tisztességes minősége ne csorbuljon, a tárgyalásról lemondó terhelti nyilatkozatnak határozottnak és egyértelműnek kell lennie. A szabályozással biztosítani kell, hogy megtételekor a terhelt a következmények teljes ismeretében birtokában legyen, továbbá döntésében kényszer ne befolyásolhassa.

[199] A Be. 136. § (1) bekezdésének a) pontja alapján kézbesítési megbízott járhat el e törvényben meghatározott esetekben a terhelt érdekében. Az eljárási törvényben egyik ilyen esetkör a tárgyalás jelenlétéről történő lemondás. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdésének a) pontjában rögzíti, hogy kézbesítési megbízottként a terhelt érdekében a védője járhat el.

[200] A kézbesítési megbízott és megbízója között szerződéses kapcsolat jön létre, a törvény ezért e viszonynak csak a büntetőeljárás szempontjából lényeges tartalmát határozza meg.

A

Be.

136. § (3) bekezdése alapján a terhelt, az eljáró bíróságnak a kézbesítési megbízottal kötött megbízási szerződés csatolásával együtt jelentheti be, ha kézbesítési megbízott közreműködését veszi igénybe. A megbízási szerződést teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba kell foglalni.

[201] A 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (továbbiakban: Pp.) 325.§ (1) bekezdése határozza meg, hogy mi minősül teljes bizonyító erejű magánokiratnak. A teljes bizonyító erejű magánokirat, ha a) a kiállító az okiratot saját kezűleg írta és aláírta, b) két tanú igazolja, hogy az okirat aláírója a részben vagy egészben nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük saját kezű aláírásának ismerte el, c) az okirat aláírójának aláírását vagy kézjegyét bíró vagy közjegyző hitelesíti, d) az okiratot a jogi személy képviselőjére jogosult személy aláírja, e) ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos az általa készített okirat szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy az okirat aláírója a más által írt okiratot előtte írta alá vagy aláírását előtte saját kezű aláírásának ismerte el, f) az elektronikus okiraton az aláíró a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását vagy bélyegzőjét helyezte el, és azon időbélyegzőt helyez el, g) az elektronikus okiratot az aláíró a Kormány rendeletében meghatározott azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással hitelesíti, vagy h) olyan, törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott szolgáltatás, vagy zárt rendszerben alkalmazott, tanúsított bizalmi szolgáltatás keretében jött létre, ahol a szolgáltató az okiratot a kiállító azonosításán keresztül a kiállító személyéhez rendeli és a személyhez rendelést a kiállító saját kezű aláírására egyértelműen visszavezethető adattal együtt vagy az alapján hitelesen igazolja; továbbá a szolgáltató az egyértelmű személyhez rendelésről kiállított igazolást elektronikus dokumentumba kapcsolt, elválaszthatatlan záradékba foglalja és azt az okirattal együtt legalább minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel és minősített időbélyegzővel látja el, i) a kiállító szóbeli nyilatkozatát az E-ügyintézési tv.

szerinti elektronikus ügyintézészt biztosító szerv vagy a szolgáltatás használatára jogosult egyéb szerv a Kormány rendeletében meghatározottak szerint mesterséges intelligenciával támogatott szolgáltatás szerint írásbeli formátumba alakította, az írásbeli formátumba alakított nyilatkozat tervezetét a kiállító jóváhagyta, és dokumentum a Kormány rendeletében meghatározottak szerint hitelesítve lett.

[202] Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Ütv.) 27. § (1) bekezdésének a) pontja alapján ügyvédi tevékenység megbízás alapján folytatható. Az ügyvédi tevékenység folytatására irányuló legjellemzőbb jogviszony az ügyvédi megbízási jogviszony, amely az ügyvédi tevékenység önálló kockázatvállalás melletti folytatója (ügyvéd, európai közösségi jogász, ügyvédi, illetve európai közösségi jogászi iroda vagy külföldi jogi tanácsadó) és jellemzően az ügyfél között jön létre. A jogviszonyt megbízási szerződés hozza létre.

[203] Fenti szabályozásból láthatóan, a tárgyaláson jelenlétről, mint alapvető büntetőeljárási jogáról a vádlott szigorú alakisághoz kötötten, több konjunktív feltétel teljesítése esetén mondhat le, hogy a tárgyaláson való jelenlétről lemondás és ezáltal a vádlott távollétében folytatott büntetőeljárás tisztességessége biztosított legyen.

[204] A terhelt nyilatkozatának hitelességéhez a lemondás, tehát a bíróság előtt szóban, jegyzőkönyvbe (azaz közokiratba foglaltan), vagy a védő ügyvédi ellenjegyzésével ellátott okiratban, kézbesítési megbízási szerződésben történhet meg. A Be. 136. § (4) bekezdése alapján azonban a terhelt a bíróság előtt szóban is megbízhatja a védőjét a kézbesítési megbízotti feladatokkal, ennek elfogadása esetén a megbízási szerződést a bíróság jegyzőkönyvbe foglalja. A nyilatkozat érvényességéhez elvárás, hogy a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondás következményeivel előzetesen teljeskörűen (Be. 430. § (4)-(7) bekezdéseiben foglaltakkal) tisztában legyen, amelynek a jegyzőkönyvből vagy az ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okiratról egyaránt ki kell derülnie (Be. 430. § (2) bekezdés). Ennek megfelelően, ha a lemondás a bíróság előtt történik, akkor a bíróságnak kell a vádlottat figyelmeztetnie nyilatkozatának következményeire.

[205] A tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondás a terhelt lehetősége, de miután ahhoz a törvény szorosan hozzákapcsolja a kézbesítési megbízott meglétét, a kézbesítési megbízott személyének megválasztása, a megbízással együtt járó feladatok ellátása és a megbízó-megbízott közötti szerződés teljesülése már a terheltre is kötelezettséget ró. A tárgyaláson való jelenlétről való lemondás a terhelt számára nem azt jelenti, hogy vele szemben a büntetőeljárás véget ért, hanem éppen azt, hogy az továbbra is folyik, csak éppen anélkül, hogy ő személyesen az eljárási cselekményeken részt venne, és mindez az ügydöntő határozat meghozatalára is kiterjed (Kúria 148/2021/11. [138] bekezdése).

[206] Mára már kialakult gyakorlat, hogy mivel a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondás a terhelt rendelkezési jogába tartozó kérdés, az főszabály szerint nem függ a bíróság

jóváhagyásától vagy engedélyétől, így határozati formát sem igényel. A törvényszék azonban (egy esetet kivéve) végzésben engedélyezte a vádlottak számára a lemondást, ez azonban olyan többlet, ami nem jelent eljárási szabálysértést. Ez alól kivételt képez, mikor Terhelt1 I.r. vádlott először mondott le a jelenlétről, és akkor a törvényszék – helyesen – csupán átiratban tájékoztatta, hogy a bejelentést tudomásul vette (246-I. számú átirat).

[207] A Be. 431. § (1) bekezdése alapján a vádlott az ügydöntő határozat kihirdetéséig bejelentheti, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, a bejelentés bírósághoz érkezésekor a 430. § (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozat hatályát veszti.

[208] Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése értelmében ilyen bejelentésnek kell tekinteni, ha a vádlott olyan nyilatkozatot tesz, amely értelmében a tárgyalás, illetve a bizonyítás lefolytatását, egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánja kísérni vagy abban tevőlegesen részt kíván venni, különösen, ha vallomást vagy észrevételt kíván tenni, továbbá akkor is, ha vallomást vagy észrevételt tesz.

[209] A Be. 431. § (3) bekezdés alapján, ha a vádlott bejelentette, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, utóbb a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételten csak a bíróság engedélyével mondhat le. Az engedélyezés tárgyában hozott végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

[210] Bírósági engedély (végzés) tehát az esetleges joggal való visszaélés megakadályozása érdekében a Be. 431. § (3) bekezdésére figyelemmel kizárólag az ismételt lemondás érvényességéhez szükséges, de ez esetben is csak akkor, ha korábban maga a vádlott jelentette be, hogy a tárgyaláson részt kíván venni, avagy olyan nyilatkozatot, vallomást, észrevételt tesz, melyet a törvény alapján ilyen bejelentésnek kell tekinteni.

[211] Mindezek tükrében jelen ügyben az ítéltábla megállapította, hogy 2022. szeptember 23. napjára valamennyi vádlott a következményekre történő figyelmeztetés mellett, szabályosan, a törvénynek megfelelően mondtak le a tárgyaláson való jelenlét jogáról, és bízták meg védőjüket a kézbesítési megbízott feladatok ellátásával.

[212] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség 2023. november 6. napján kelt BF.322/2020/23. számú írásbeli fellebbezésében tehát tévesen szerepel, hogy IX.r. vádlott nem mondott le a tárgyaláson való jelenlét jogáról (főügyészi fellebbezés 3. oldal utolsó bekezdés első mondata).

[213] A Be. 431. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakat azonban a törvényszék nem, avagy igen nagyvonalúan alkalmazta.

[214] Ugyanis a korábban a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott Terhelt1 I.r., és Terhelt9 IX.r. vádlott a 2022. október 24. napján, és 2022. november 17. napján tartott tárgyaláson személyesen megjelentek, ott észrevételeket tettek, kérdésekre válaszoltak (286.

számú tárgyalási jegyzőkönyv). Ezzel gyakorlatilag „visszakötelezték” magukat a tárgyaláson jelenlétbe, ugyanis a törvényszék figyelmen kívül hagyta, hogy a tárgyaláson megjelenés, valamint észrevétel önmagában olyan, a Be. 431. § (1) és (2) bekezdésében írtak szerinti nyilatkozatnak tekinthető, amelynek következtében az I. r. vádlott korábbi, a tárgyaláson való megjelenés jogáról lemondó nyilatkozata a hatályát veszítette.

[215] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy annak van döntő jelentősége, hogy az I.r. vádlott az észrevételét a Be. 431. § (2) bekezdése szerinti olyan nyilatkozatnak kell-e tekinteni, amely értelmében a tárgyalás, illetve a bizonyítás lefolytatását, egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánja kísérni, vagy abban tevőlegesen részt kíván venni. IX.r. vádlott ezt követően részt vett a tárgyaláson.

[216] E körben rögzíthető, hogy a 2022. október 24. napján tartott tárgyaláson a törvényszék a bizonyítási eljárást a 262. számú beadványában megjelölt és a 262-ü/1. szám alatti mellékletként kezelt DVD lemezen található Videómegosztó1 videók megtekintésével folytatja, mely a cég70 részére végzett építési és egyéb munkák tényleges elvégzését igazolják. Majd I.r. vádlott a 286. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalától 6. oldalig igen részletesen tesz észrevételeket a felvételre, majd kérésére a 3. számú videó ismételt lejátszásra kerül. Ezután, a következő 2022. november 17-ei tárgyalásra szóban megidézte I.r. vádlottat, aki megjelent és a tanács elnöke ismertette a bírósági iratok 286. sorszám alóli beadványát (299. számú tárgyalási jegyzőkönyv), majd iratok ismertetésével folytatta a tárgyalást.

[217] Mindebből következően az ítéltábla rögzíti, hogy Terhelt1 I.r. vádlott olyan nyilatkozatot tett, mellyel kifejezte, hogy tevőlegesen, és aktívan részt kíván venni a tárgyaláson, ezzel pedig hatályát veszítette a korábbi tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondó nyilatkozata.

[218] A következő tárgyalásra a törvényszék helyesen ezt észlelve, szóban megidézte I.r. vádlottat.

[219] A 2022. december 6. napján tartott tárgyaláson (311. számú tárgyalási jegyzőkönyv) azonban Terhelt1 I.r. vádlott szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, mivel azt megelőző napon televíziós elfoglaltságára hivatkozva ismét lemondó nyilatkozatot nyújtott be a bírósághoz védőjén keresztül (elsőfokú iratok, 309. szám).

[220] Tehát ekkor Terhelt1 I.r. vádlott kizárólag a törvényszék már kifejezett engedélyével maradhatott volna távol a tárgyaláson a Be. 431. § (3) bekezdés értelmében.

[221] Ezután a törvényszék már nem idézte I.r. vádlottat, vagyis az elsőfokú bíróság az ezt követő (2022. december 6., 2023. január 12., 2023. január 17. 2023. január 24., és 2023. április 4.) tárgyalási napokat olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte kötelező lett volna, csupán úgymond hallgatólagosan tudomásul véve, hogy I.r. vádlott ismét lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról. Hasonlóan helytelenül járt el a törvényszék Terhelt9 IX.r. vádlott esetében, mikor a 2022. szeptember 23. napján tartott tárgyaláson érdemben bizonyítást vett fel, úgy, hogy IX.r. vádlott betegsége okán nem tudott azon részt venni. Ezen pedig nem változtat az a tény sem, hogy utóbb szabályos lemondó nyilatkozatot, és a védőjével kötött kézbesítési megbízotti szerződét nyújtott be a törvényszékhez.

[222] Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság azon mulasztásával, hogy az I. r. terheltnek az észrevételében megnyilvánuló, a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételten lemondását nem végzésben, hanem hallgatólagosan engedélyezte és fogadta el, megsértette a Be. 431. § (3) bekezdését (Kúria Bfv.274/2021. számú határozata). Megjegyzi az ítéltábla, hogy az ügyészség által is – azonban éppen a törvényesség helyességének igazolása vonatkozásban – hivatkozott ezen kúriai határozatban a terhelt csupán egy írásbeli beadványt terjesztett elő védőjén keresztül, a tárgyaláson azonban ezt követően egyetlen egyszer sem jelent meg személyesen, mely szintén a jelenlét szándékának hiányára utal (már megnevezett határozat [115] bekezdése), ellenben jelen ügytől, ahol két tárgyalási napon is jelen volt I.r. vádlott, mely szintén az aktív részvételének kívánalmára utal.

[223] Megjegyzi az ítéltábla, hogy a korábban a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondó Terhelt10 X.r. vádlott a 2023. április 4. napján tartott tárgyaláson szintén megjelent, vagyis fentiek alapján „visszakötelezte magát” a tárgyaláson jelenlétre, ezt követően azonban a törvényszék már határozathirdetésre napolt, melyen a Be. 550. § (2) bekezdése alapján nem kötelező jelen lennie a feleknek.

[224] Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság azon mulasztásával, hogy az I. r., és IX.r. vádlottnak az észrevételében, és kérdésekben megnyilvánuló, a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételten lemondását nem végzésben, hanem hallgatólagosan engedélyezte és fogadta el, megsértette a Be. 431. § (3) bekezdését. Az ismételt lemondás engedélyezéséről szóló végzés meghozatalának elmulasztása az eljárási szabályok megsértését jelenti.

[225] Ez I.r. vádlott esetében öt, IX.r. vádlott vonatkozásban további egy érdemi tárgyalási napot jelent, melyet olyan személyek távollétében tartott meg a törvényszék, akiknek a jelenléte kötelező lett volna. Ekként összesen hat érdemi tárgyalást (a 2022. szeptember 23., 2022. december 6., 2023. január 12., 2023. január 17., 2023. január 24., 2023. április 4. napján) törvénysértően tartott meg azon részében, amelyen az I. r., illetve IX.r. vádlott nem vett részt.

[226] Visszatérve a tárgyalási szak szabályszerűségének kérdéskörére.

[227] A törvényszék a 2021. április 22. napján tartott tárgyaláson a szabályszerű idézésre meg nem jelent Terhelt2 II.r. vádlott igazolási kérelmét 2021. április hó 22. napján kelt 9.B.38/2020/130-I. számú végzésével elutasította (130. számú tárgyalási jegyzőkönyv). A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.10.419/2021/3. számú 2021. június 1. napján végleges végzésében a törvényszék határozatát megváltoztatva, II.r. vádlott igazolási kérelmének helyt adott. Egyúttal felhívta a törvényszéket, hogy a Be.141.§ (1) bekezdés b) pontja alapján rögzítette a rendelkező részben, hogy az elmulasztott határnapon végzett eljárási cselekményt a szükséges körben meg kell ismételni. Az elsőfokú bíróság ennek eleget téve, a 2022. február 2. napján tartott tárgyaláson, a kérdéses határnapon felvett bizonyítást szabályszerűen megismételte, részben a tanúk ismételt kihallgatásával, részben iratok ismertetésével (203. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[228] A védelem részéről (Ügyvéd1 VII.r. vádlott védője által) a tanácsvezető bíró kizárása iránti indítványát a Balassagyarmati Törvényszék másik tanácsa 2022. március 24. napján kelt 24.Bpk.59/2022/2. számú végzésével megtagadta, mely az eljárási szabályoknak megfelel (bírószági iratok 231. sorszám alatt).

[229] Az ítéltábla szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a hatályon kívül helyezésre vezethető eljárási szabálysértések jellege különböző: van olyan feltétlen hatályon kívül helyezési ok, amely valamennyi terheltre kihat, ilyennek tekintendők a Be. 608. § (1) bekezdés a), b), c) pontjában meghatározott okok. A 608. § (1) bekezdésében foglalt egyéb, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések csak azon terheltre hat ki, akinek a tekintetében az megállapítható. Ez alól az egyetlen kivétel, ha a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja az ügyész személyére vonatkozik, mert az ő távolléte valamennyi terheltre kihat. A terhelt vagy a védő távolléte a tárgyaláson olyan esetben, amikor jelenlétük kötelező, csak az ezen okkal érintett terheltre hat ki (Kúria Bf.274/2021/14. [46]. bekezdése).

[230] Az ún. relatív eljárási szabálysértések esetén részben a bíróság mérlegelésén múlik az, hogy indokolt-e az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése. Csak olyan eljárási szabálysértések vannak ebben a körben, amelyek a Be. 607-608. §-ában megjelölt ún. abszolút eljárási szabálysértések körén kívül esnek. Két együttes feltétele van a hatályon kívül helyező végzés meghozatalának. A feltétel az eljárási szabálysértés súlyától függetlenül az, hogy ne legyen a másodfokú eljárásban orvosolható, a másik pedig az, hogy az eljárás lefolytatására, illetve a Be. 609. § (1) bekezdésben megjelölt főkérdésekre lényeges hatással volt.

[231] Ha a vádlott vagy a védő törvényes jogai gyakorlásában korlátozva volt, nincs helye az ítélet hatályon kívül helyezésének a vádlott felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetén, függetlenül attól, hogy a felmentésnek mi volt a jogcíme. Más okból természetesen sor kerülhet a hatályon kívül helyezésre és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezésére. Ha nem csupán korlátozva volt a védő és a vádlott törvényes jogai gyakorlásában, hanem azokat nem is gyakorolhatta, akkor a felmentés sem jelent kivételt.

[232] A fellebbviteli ügyészség másodjára kifejtett BF.322/2020/34. számú jogi álláspontjával kapcsolatban az ítéltábla kiemeli, hogy a több terhelt ellen folyó eljárásban valóban nincs helye az ítélet hatályon kívül helyezésének arra a terheltre vonatkozóan, akinek a cselekménye, amelyben az elsőfokú bíróság a bűnösségét megállapította, nem függ össze más terheltek cselekményeivel, és rá nézve nem követett el sem feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, sem hatályon kívül helyezésre okot adó ún. relatív eljárási szabálysértést (BH2019.266.).

[233] Összegzőképpen azonban az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az előkészítő ülésen II.r. vádlott vonatkozásában a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, továbbá valamennyi vádlottat érintően a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjának I. fordulata szerinti, valamint a tárgyaláson I.r. és IX.r. vádlott vonatkozásában a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés valósított meg, mely mérlegelés nélkül az ítélet hatályon kívül helyezéséhez és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításához vezetett.

[234] A megismételt eljárásra a másodfokú bíróság a Be. 611. § (1) bekezdése alapján a következő iránymutatást adja.

[235] Az új eljárást a tárgyalási szaktól kell megismételni a jelenleg (2024. március 1. napjától) hatályos eljárási szabályoknak megfelelően a Be. Tizennyolcadik részében írt rendelkezések szerint.

[236] Ugyanis a Be. 13. § (1) és (2) bekezdése értelmében 13. § (1) az elsőfokú bíróság – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – fősabályként egyesbíróként jár el. Az elsőfokú bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban akkor jár el, ha az egyesbíró az ügyet a bíróság tanácsa elé utalta. A bíróság tanácsa elé utalt ügyben később egyesbíró nem járhat el. Ez esetben, ha az elsőfokú bíróság a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, akkor továbbra is a tanács egy tagjának a törvényszék gazdasági ügyszakának, a törvényszék polgári ügyszakának, vagy a törvényszék közigazgatási ügyszakának bírója is kijelölhető.

[237] A soron kívül lefolytatandó megismételt eljárásban tisztázni kell, hogy mely vádlott védelmében mely védő járhat el szabályosan, majd erről, amennyiben szükséges végzésben döntést kell hozni. Ezután meg kell vizsgálni, hogy mely vádlott kíván élni a tárgyaláson jelenlét jogáról történő lemondással. Amennyiben ezzel élne ismételten valamelyik vádlott, akkor kioktatás után a törvénynek megfelelő formában kell a védőknek megbízást adniuk a kézbesíti megbízott feladatok ellátására vonatkozóan, és a törvényszéknek végzés formájában dönteni ennek engedélyezéséről, avagy elutasításáról. Ez utóbbi esetben a vádlottaknak jelen kell lenni a tárgyaláson. Ezt követően védőik jelenlétében, a vádlottakat – amennyiben vallomást kívánnak tenni – ki kell hallgatni (Be. 633. § (5) bekezdés).

[238] A tanúk ismételt kihallgatása szükségtelen, az összes tanú vallomása a megismételt eljárás keretében ismertethető, vagy felolvasható (Be. 633. § (6) bekezdés). A törvényszéknek az ügyben szerzett okirati bizonyítékokat, szakvéleményeket, valamint a lehallgatások hanganyagából készült kivonatokat ugyancsak ismertetéssel kell a bizonyítás részévé tenni.

[239] Amennyiben az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a büntetőügy adatai alapján további tanú kihallgatása, okirat vagy szakvélemény beszerzése, illetőleg más bizonyítási cselekmény lefolytatása válik szükségessé, úgy ezen eljárási cselekmények foganatosítása a törvényszék döntésétől függ, azonban e kérdés megítélésénél kiemelt figyelmet kell fordítani az elkövetés óta eltelt igen jelentős időmúlásra, valamint a hatályon kívül helyezés okára.

[240] A megismételt eljárásban tehát a bíróság bizonyítás felvételével a hatályon kívül helyező határozat okainak és indokainak figyelembevételével bírálja el [Be. 632. § (2) bekezdés 1. fordulat].

[241] Mindezek után lesz csak az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy valamennyi bizonyítékot értékelve megalapozott tényállást tudjon megállapítani, és megnyugtatóan foglaljon állást a vádlottak büntetőjogi felelőssége kérdésében.

[242] A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésével szemben a fellebbezés lehetőségét a Be. 627. § (1) bekezdésének a), b), és c) pontja és a (3) bekezdés a), b) és c) pontja biztosítja, míg a fellebbezés bejelentésére nyitva álló határidő a Be. 589. §-a alapján alkalmazandó Be. 582. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2024. év június hó 11. napján

Dr. Rédei Géza s.k., a tanács elnöke

Dr. Kertész Andrea s.k., előadó bíró

Dr. Kovács Katalin s.k., bíró